PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto IX. - Štev. 109 (2419) | Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. post. 1. gr. | TRST, petek 8. maja 1953 | Cena 20 lir

ČITAJTE NA III. STRANI:

LITVINOV PROTI STALINU

TRST POSTAJA GLAVNO OROŽJE demokristjanske volilne propagande

De Gasperi zatrjuje, da mora Italija „ostati v Trstu in ne le v Trstu" - Kako si predsednik italijanske vlade zamišlja „zaključek vojnih računov" - Polemika s Togliattijem o odnosih z ZSSR - Viola kaznovan zaradi protesta proti volilnemu zakonu - Skupna izjava štirih strank

(Od našega dopisnika)

RIM, 7. — Glavni današnji dogodek v italijanski volilni kampanji je bil De Gasperijev govor v Ascoli Picenu, od katerega so pričakovali nadaljnji razvoj polemike med predsednikom vlade in Togliattijem glede stališča ZSSR do Italije v prvih letih po vojni. De Gasperi je pravzaprav ostal na mnoga vprašanja dolžan odgovora in zlasti ni razčistil zadeve o italijanski ponudbi nevtralnosti v zameno za spravljivejše stališče Moskve do mirovne pogodbe, zlasti do reparacij in vojne mornarice. Stvar je dejansko spravila v čudno luč sedanje rimsko zatrjevanje o brezpogojni zvestobi atlantskemu paktu itd., zato ni čudno, če jo je De Gasperi danes rajši preskočil.

Zato pa je predsednik rimske vlade spet nekaj več govoril o Trstu, dejal, da je Italija odločena «ostati v Trstu in ne le v Trstu», in ponovno pozval Jugoslavijo, naj z Italijo «zaključi vojne račune», sedveda tako, da bi tisti, ki je vojno sprožil in nazadnje izgubil — Italija — pri tem «zaključevanju računov» še kaj dobil za nameček.

Začetek De Gasperijevega govora je bil posvečen polemiki s Togliattijem in Nennijem o italijansko-sovjetskih odnosih; dejal je, da je Italija «prišla v spor z ZSSR, ker je ta država za razliko od ostalih hotela biti do Italije trda in je pred sklepanjem mirovne pogodbe, med njim in po njem pokazala maščevalnega duha», to pa baje zaradi panslavizma, zaradi katerega je Moskva obljubila Jugoslaviji podporo pri urejevanju mejnih vprašanj in «predlagala mejno črto, ki bi nas oropala vsega ozemlja do Tržiča». Da je potem Kremelj pristal na kompromisno rešitev STO, ki je, kot je dejal v nedeljo De Gasperi v Firenci, rešila Trst Italiji, je danes previdno zamolčal.

Nato je De Gasperi opisal svoje tri razgovore z Molotovom 24. septembra 1945 v Londonu, 5. maja 1946 v Parizu in 14. avgusta 1946 spet v Parizu in dejal, da je vsakokrat povedal Molotovu tole: mi smo nasprotniki na področju politične ideologije, toda mi hranimo italijanske pravice in vas prosimo, bodite bolj plemeniti, bolj pravični. Potem je omenil, da Togliatti takrat ni bil podpredsednik vlade, temveč pravosodni minister, «zunanjo politiko pa vodi zunanji minister v sporazumu s predsednikom vlade», in da zaradi tega Togliatti pač ni mogel biti o vsem poučen. Togliatti pa da je bil nekorekten, ko je novembra 1946 odpotoval v Beograd, ne da bi o tem obvestil Nennija, ki je bil zunanji minister. Končno je De Gasperi še prikazoval Italijo kot steber svetovnega miru in kot posebno važno miroljubno vlogo Italije omenil posredovanje v francosko-nemških nasprotjih.

Po optimističnem prikazovanju gospodarskega položaja v Italiji, predvsem v polemiki z De Marsanichem (pri čemer ni bil vedno popolnoma pravičen, ker je za primerjavo med sedanjim in predvojnim položajem v Italiji večkrat vzel leto 1932, se pravi, razdobje najhujših posledic svetovne gospodarske krize) se je De Gasperi polemično dotaknil tudi svoje in Mussolinijeve skrbi za oboroževanje, poveličeval svoje zasluge, citiral knjigo generala Favagrosse, iz katere izvemo, da so ob vstopu Italije v vojno «manjkali — ironija usode — celo bajoneti, ne za tistih znamenitih osem milijonov vojakov, temveč tudi samo za petino tega števila». Po pohvali «gospodarskih, socialnih in političnih prednosti» sedanjega italijanskega davčnega sistema je prešel De Gasperi k vprašanju odnosov z Jugoslavijo in Trsta.

Najprej je omenil, da imajo Abruci in Marche 200 km morske obale in da je tam središče ribolova v Jadranskem morju. «Razumem torej — je dejal De Gasperi, očitno misleč na nezadovoljstvo zaradi vladnega stališča, — da je jadranski mir posebno važen za ta ozemlja. Ko smo naredili sporazum z Jugoslavijo o ribolovu — je dodal — sem rekel, da je bil dosežen «mir rib» in da je zdaj treba stremeti, da se doseže mir med ljudmi. Toda niti sporazum o ribolovu ni bil izpolnjen, je dejal De Gasperi in seveda ni povedal, kdo je kriv.

«Zakaj ne bi mogli doseči sodelovanja?» je patetično vprašal predsednik rimske vlade in nato omenil svoj govor v Redipulji, ko se je hvalil z «reševanjem» srbske vojske v Albaniji, ki da ga je opravila italijanska mornarica. «Mnogi gospodarski interesi med obema deželama so komplementarni, je nadaljeval predsednik rimske vlade. Zdaj bi bilo treba poskušati vsaj zaključiti vojne račune. Pogodba, ki je vsilila Italiji toliko žrtev, je pustila odprto rano Tržaškega ozemlja. Treba jo je ozdraviti, sicer se bo prisadila. To ni volilna epizoda. Vprašanje obstaja iznad in izven vseh volilnih nasprotij in zadeva obe državi in mir v svetu».

De Gasperi je omenil, da ga današnja «Unità» sprašuje, ali bi pristal na to, da tuje čete zapustijo Trst, da bi «Tržačani postali gospodarji v lastni hiši». «Odgovarjam — je dejal De Gasperi, — da sem vsekakor za umik tujih čet, ne le iz Trsta, temveč z vseh zasedenih ozemelj, kajti to predpostavlja sklenitev dokončnih mirovnih pogodb. Toda kar se tiče Trsta, in ne le Trsta, je potreben tisti, ki odhaja, in tisti, ki ostane. Ostati pa mora Italija».

Tako je zaključil De Gasperi svoj govor, v katerem je med drugim v nekoliko zavitih besedah nakazal program italijanskega revizionizma. Kajti «dokončna mirovna pogodba» pomeni, da se lahko po italijanskih željah v sedanji mirovni pogodbi spremeni karkoli; to potrjujejo tudi besede, da ne gre «le za Trst». Z drugimi besedami, De Gasperi ima mirovno pogodbo iz leta 1947 le za epizodo, za «zaključek vojnih računov» pa mu je treba dati vse kaj več.

Sicer pa se je De Gasperi danes proslavil tudi na drugačen način. Današnji Uradni list objavlja njegov odlok, ki odstavlja poslanca Ettora Violo z mesta predsednika združenja borcev («combattentov»), ker je v imenu združenja protestiral pri predsedniku republike zaradi razpustitve senata in izglasovanja volilnega zakona «na način, ki dela sramoto italijanskemu parlamentu». Za ta greh je bil Viola, ki je bil pred leti izključen iz demokristjanske stranke, ker je dolžil nekatere ministre korupcije, torej odstavljen z odlokom predsednika vlade, medtem ko bo novega predsednika smelo izvoliti združenje samo. Za ta strahovalni ukrep se je De Gasperi posložil neke odredbe, ki postavlja združenje borcev kot človekoljubno ustanovo pod zaščito predsedstva vlade... Za boljše razumevanje še to, da se Viola danes udeležuje volilne kampanje v eni izmed mnogih majhnih disidentskih skupin, ki so v opoziciji proti vladi in večinski povezani skupini.

Današnji «Osservatore Romano» objavlja uradni komentar, ki zanikuje, da se po konkordatu katoličani ne bi smeli vmeševati v italijansko politično življenje, pri čemer s precej nerodnim trikom, nevrednim boljših jezuitskih tradicij, namerno meša katoličane in organizacije oziroma predstavnike katoliške cerkve. Sicer pa «Osservatore Romano» tudi zanikuje, da bi se Katoliška akcija udeleževala volilne kampanje, češ da opravljajo to «Comitati civici»...

Danes so se sestali tajniki štirih povezanih strank — Gonella za demokristjane, Villabruna za liberalce, Reale za republikance in Saragat za socialne demokrate. Po seji, na kateri je baje Saragat protestiral zaradi nekaterih pojavov v demokristjanski volilni propagandi, predvsem pa zaradi skupnega nastopa Andreottija in Grazianija v Arcinazzu, je bilo izdano nekaj, kar je na sredi med navadnim poročilom o sestanku in med skupno izjavo štirih povezanih strank, o kateri se je že zdelo, da je padla v vodo, ker se manjše stranke nočejo preveč vezati na demokristjane.

Rešitev so našli v kompromisu, in poročilo vsebuje na koncu tudi poziv «štirih demokratičnih strank italijanskemu ljudstvu, naj s svojimi glasovi zagotovi zmago demokracije». Nadalje obljubljajo štiri stranke, da bodo «lojalno vodile svojo volilno kampanjo in sodelovale v skladu s skupnimi obveznostmi, ki izhajajo iz sporazuma o volilnj povezavi», tri manjše laične stranke pa bodo skupno z demokristjani branile «demokratične ideale, politično svobodo in neodvisnost domovine, univerzalne vrednote krščanstva in načela socialne pravičnosti s posebnim ozirom na delovne ljudi«.

Čez mesec dni bodo volitve, volilna kampanja pa je že zelo vroča in tudi tržaško vprašanje prihaja počasi v ospredje, zdaj že po zaslugi same vlade in demokristjanov.

Jutri poteče rok za vložitev izjav o povezavi. Doslej je bila prijavljena ena sama povezava — med štirimi sredinskimi strankami, ki se jim pridružujeta še južnotirolska ljudska stranka in sardinska akcijska stranka, za katero pa je sporno, ali bo lahko ostala v povezani skupini, ker je sicer vložila liste v potrebnih petih volilnih okrožjih, vendar je bila njena lista v enem okrožju (na Siciliji) zavrnjena. Zdi se izključeno, da bi bila v zadnjem trenutku predložena še kakšna povezava.

A. P.

Jutri bo v Zagrebu otvoritev spomladanskega velesejma

Razstava «Pol stoletja jugoslovanskega slikarstva»

ZAGREB, 7. — V soboto 9. maja se začne v Zagrebu spomladanski velesejem, ki bo pokazal uspehe jugoslovanske povojne industrije. Okrog 650 jugoslovanskih podjetij bo na obsežnem razstavnem prostoru prikazalo okrog 3.000 raznih izdelkov domače industrije. Velesejem bo odprt do 16. maja.

V moderni galeriji Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu bo v soboto odprta razstava pod naslovom «Pol stoletja jugoslovanskega slikarstva». Na razstavi, ki jo organizira komisija za umetniške zveze z inozemstvom bodo razstavljena dela nastala v razdobju 1900-1950. leta. Na razstavi bodo v glavnem zastopana dela slovenskih impresionistov, skupina Račič, Kraljevič in Becič iz Hrvatske, dela Nadežde Petrovič in njenih sodobnikov iz Srbije in dela pomembnih slikarjev drugih republik.

Novi kitajsko-korejski predlogi se proučujejo v Washingtonu in Londonu

Severni pristali na zahtevo, naj ujetniki, ki se ne želijo vrniti domov, ostanejo na Koreji pod nadzorstvom nevtralne komisije

PANMUNJOM, 7. — Načelnik kitajsko - korejske delegacije general Nam Il je danes stavil nov predlog v zvezi z repatriacijo vojnih ujetnikov. Predlog je sledeči:

1. V dveh mesecih po uveljavitvi pogodbe o premirju bo treba repatriirati vse tiste vojne ujetnike, ki zahtevajo, naj jih pošljejo na področje, kamor so pristojni; 2. zato da se olajša povratek v njihovo domovino onim ujetnikom, ki ne bodo takoj repatriirani, se obe stranki strinjata, da se ustanovi posebna komisija, ki jo bodo v enakem številu sestavljali predstavniki sledečih držav: Poljska, CSR, Švica, Švedska in Indija; 3. vsi vojni ujetniki razen tistih, ki bodo takoj repatriirani, kakor določa prvi paragraf, bodo osvobojeni vojaškega nadzorstva in bodo izročeni repatriacijski komisiji nevtralnih držav, kakor jo predvideva drugi paragraf. Nevtralne države jih bodo prevzele v oskrbo. Repatriacijska komisija bo imela vso oblast za izvajanje svojih funkcij in bo odgovorna za nadzorstvo nad ujetniki, ki bodo pod njeno začasno jurizdikcijo. Zato da se zajamči dejansko izvajanje te oblasti, bo vsak član repatriacijske komisije dal na razpolago enak kontingent straž; 4. nevtralne države, ki sestavljajo repatriacijsko komisijo, bodo morale potem, ko bodo sprejele nadzorstvo nad ujetniki, ki ne bodo takoj repatriirani, podvzeti ukrepe, zato da bodo države, katerim pripadajo vojni ujetniki, lahko poslale v štirih mesecih po prevzemu nadzorstva nad temi ujetniki svoje predstavnike, ki bodo lahko obrazložili ujetnikom položaj, tako da razpršijo njihovo zaskrbljenost in da jih obvestijo o postopku za povratek v domovino, zlasti pa o njihovi pravici do vrnitve domov in do mirnega življenja; 5. v istem roku štirih mesecev bo morala repatriacijska komisija, potem ko bo dala ujetnikom vsa potrebna pojasnila, pripomoči k naglemu povratku v domovino vsem, ki bodo to zahtevali, in temu povratku se obe stranki ne bosta mogli upirati. Upravne podrobnosti o repatriaciji teh ujetnikov se bodo pripravile sporazumno med člani repatriacijske komisije in obeh strank; 6. če bo po štirih mesecih ostalo še kaj ujetnikov v oskrbi repatriacijske komisije, bo o njih usodi odločala politična komisija, ki je predvidena v dogovoru o premirju; 7. vse stroške, ki bodo potrebni za vzdrževanje ujetnikov in za njih povratek v domovino, bodo nosile države, kamor so ti ujetniki pristojni; 8. določbe teh predlogov in nadaljnje ukrepe bodo sporočili ujetnikom.

General Nam Il je izjavil po predložitvi tega predloga sledeče: «Pod pogojem, da sprejmete novi predlog, smo pripravljeni pristati, da ostanejo ujetniki, ki ne bodo takoj repatriirani, na kraju, kjer so sedaj, in da se zaupajo nevtralni državi, ki bo skrbela za repatriacijo. Poudarjam pa, da je naš predlog od 26. aprila boljši od novega».

General Harrison je tedaj zahteval odložitev seje na soboto. Po seji je Harrison izjavil, da je vprašanje tako važno, da morajo o njem odločati vlade same.

V Washingtonu je predstavnik državnega departmaja izjavil, da so novi predlogi dospeli v Washington, kjer jih pristojni uradi Pentagona in državnega departmaja proučujejo. Omenjeni predstavnik ni hotel komentirati novih predlogov.

V britanskem zunanjem ministrstvu izjavljajo, da pomenijo novi predlogi znaten razvoj. V Londonu jih bodo skrbno proučili in o njih razpravljali z ameriško vlado, z vladami Commonwealtha in z drugimi prizadetimi vladami.

V spodnji zbornici pa je danes Churchill izjavil, da je prepričan, da je general Harrison napravil vse mogoče, da pride do sporazuma v Panmunjomu. Dodal je, da ne bi bilo koristno menjati predstavnike v sedanjem trenutku in da bi to škodilo nadaljevanju pogajanj. Omenil je še, da ima general Clark ob svoji strani svetovalca Murphyja in da se pogajanja ne vodijo na slepo, ter je izrazil upanje, da bo kmalu mogoče doseči premirje.

Komisija za zamejska vprašanja pri SZDL

Predsednik komisije je Janez Vipotnik

(Od našega dopisnika)

LJUBLJANA, 7. — V Ljubljani se je danes začel tretji kongres sindikata jugoslovanskih železničarjev ob prisotnosti 350 delegatov iz vse države in večjega števila gostov. Ob otvoritvi so prisotni z enominutnim molkom počastili spomin preminulega revolucionarja Borisa Kidriča. Zatem sta kongres pozdravila predstavnika sindikata železničarjev Grčije in Avstrije. Avstrijski predstavnik Richard Freud je v svojem pozdravnem govoru poudaril, da avstrijski železničarji žele poglobiti tradicionalne prijateljske stike z železničarji Jugoslavije.

Sinoči je bila v Ljubljani seja predsedništva Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije. Na seji so izvolili sekretariat, na čelu katerega je član predsedstva dr. Marijan Brecelj, sekretar pa je Albert Jakopič. Nadalje so izvolili tudi kulturno prosvetno komisijo, ki jo bo vodil Boris Ziherl in komisijo za zamejska vprašanja pod vodstvom Janeza Vipotnika. Predsedstvo SZDL Slovenije je razpravljalo še o reorganizaciji slovenskega tiska in o nekaterih drugih aktualnih vprašanjih.

Jugoslovanski parlamentarci bodo obiskali Ankaro

ANKARA, 7. — Po vesteh iz Ankare pripravlja glavno mesto Turčije svečan sprejem jugoslovanski parlamentarni delegaciji, ki prispe v Turčijo 15. t. m. Po tridnevnem bivanju na obalah Bospora, bo jugoslovanska parlamentarna delegacija 18. maja prispela v Ankaro, kjer se bo udeležila svečane seje parlamenta, na kateri bodo verjetno ratificirali balkanski sporazum. Med svojim bivanjem v Turčiji se bodo jugoslovanski parlamentarci med drugim udeležili številnih svečanih sprejemov, velike mladinske parade v Ankari ter obiskali več tovarn in krajev v Izmirski oblasti, ki so bili prizadeti ob zadnjem potresu.

ATENE, 7. — Grški glavni stan sporoča, da se bolgarski predstavniki, ki bi se morali udeležiti današnjega sestanka komisije, ki preiskuje ponedeljski, incident na otoku Gamma, sploh niso pojavili.

DIPLOMATSKI RAZGOVORI V PARIZU o predložitvi indokitajskega vprašanja OZN

Ugovori francoske vlade proti temu načrtu? - Tudi britanska vlada je v stalnem stiku s francosko in ameriško vlado - Dullesove izjave - Ugotovitve ameriške anketne komisije o položaju v Indokini

PARIZ, 7. — V zvezi z govoricami, da je francoski zunanji minister Bidault izročil ameriškemu poslaniku v Parizu spomenico s francoskimi ugovori proti ameriškemu načrtu o morebitnem razpravljanju o napadu na Laos v OZN, izjavljajo pooblaščeni krogi, da so sedaj v teku o tem diplomatski razgovori med francosko in ameriško vlado.

V Washingtonu pa je glasnik državnega departmaja Mc Dermott izjavil, da so ZDA in Francija v stalnih razgovorih o politični plati vdora v Laos. Ni hotel ne potrditi ne zanikati vesti, da francoska vlada ne namerava predložiti zadeve OZN.

«Razpravljali smo s francosko vlado o možnosti, da bi indokitajsko vprašanje proučili pred OZN, je dejal Mc Dermott. Francoska vlada nam je sporočila svoje stališče in razgovori se nadaljujejo». Pripomnil je, da so bili ti razgovori v Parizu v glavnem med francoskim zunanjim ministrom Bidaultom in ameriškim poslanikom Dillonom.

Anketna komisija ameriške predstavniške zbornice, ki se je vrnila s študijskega potovanja po južnovzhodni Aziji, je pripravila poročilo o položaju na tem področju, ki prihaja glede Indokine do sledečih zaključkov: 1. potrebno je predložiti OZN napad na Laos; 2. treba je dovoliti pridruženim državam največjo mogočo neodvisnost; 3. del ameriške pomoči je treba neposredno poslati Vietnamu, ne da bi ta šla preko Francije. Poročilo, ki podrohno analizira politični in gospodarski položaj Indokine, zlasti poudarja strateško važnost tega polotoka.

Predstavnik britanskega zunanjega ministrstva pa je v Londonu izjavil, da je britanska vlada v stalnem stiku s francosko in ameriško vlado glede Indokine. Pojasnil je, da Tailandija ni zahtevala od Velike Britanije vojnega materiala zaradi položaja, ki je nastal z vdorom Vietminhovih čet v Laos.

Na večerji odbora republikanske stranke je ameriški državni tajnik Foster Dulles danes izjavil, da poveljstvo OZN na Koreji ni pripravljeno nadaljevati razgovorov o premirju na Koreji v nedogled. «Želimo doseči častenmir na Koreji — je pripomnil — toda ne bomo mogli dovoliti našim sovražnikom, da bi izkoristili razgovore za premirje, zato da pridobijo vojaške prednosti v svoji napadalni vojni. Eisenhowerjevi predlogi za zmanjšanje mednarodne napetosti — je nadaljeval Dulles — jasno pozivajo sovjetske voditelje, naj dokažejo, ali res želijo z dejstvi potrditi svoje besede o miru».

Dulles je nato dejal, da je po Eisenhowerjevih predlogih prišlo do novega napada v Laosu in da napad grozi sedaj tudi mirni Tailandiji, ki je ena od držav, ki kažejo svoje zaupanje v načela kolektivne varnosti, ter je mnogo prispevala k naporom Združenih narodov na Koreji. «S tem da je Tailandija pomagala drugim, je pridobila pravico, da ji drugi pomagajo», je dejal Dulles. «Želja do miru v našem ljudstvu je tako velika, da nastaja nevarnost, da se utvara zamenja za resničnost; zato moramo biti budni, da ne pademo v past», je dodal Dulles.

Kakor poroča tailandska policija, se 800 kuomintanških vojakov pomika iz Burme proti Ceng Rungu v južnem Junanu, zato da se izognejo razorožitvi in umiku na Formozo.

Ameriški poslanik v Bangkoku je sporočil, da bo ta mesec prišlo v Tailandijo pet ladij z ameriško pomočjo. Pretekli mesec je šest ladij pripeljalo ameriško pomoč.

Francoski minister za pridružene države Letorurneau je danes odšel v laoško upravno prestolnico Vientiane in v Luang Prabang ter je s tamkajšnjimi voditelji razpravljal o političnih vprašanjih, ki so nastala z napadom na Laos. Medtem javljajo, da so pri izvidniških poletih ugotovili, da so se vietnamski oddelki koncentrirali okoli 80 km severnovzhodno od Luang Prabanga. Prav del teh oddelkov je prodrl 20 km do prestolnice in zato domnevajo, da je nevarnost napada na prestolnico sedaj odstranjena.

Zatišje je zavladalo tudi na planoti Jarres, medtem ko se opaža živahno delovanje na področju delte, kjer so laoške čete odbile ob podpori tankov močan napad Vietminhovih čet.

Neki predstavnik francoskega poveljstva je izjavil, da bo treba počakati še nekaj dni, zato da se bo lahko ugotovilo, ali se mislijo napadalci popolnoma umakniti iz Laosa, kakor se sedaj domneva, in to zaradi bližnjega deževja in monsunov.

Favzi je danes popoldne sprejel tudi ameriškega veleposlanika Jeffersona Cafferyja. Med razgovorom sta se dotaknila tudi vprašanja prekinitve angleško - egiptovskih pogajanj o Suezu, predvsem pa je Cafferyjev obisk pri Favziju veljal pripravam za bližnje Dullesovo potovanje v Kairo. V dobro obveščenih krogih trdijo, da je ameriški veleposlanik izrazil željo Washingtona, da s svojimi uslugami posreduje pri pogajanjih o izpraznitvi sueškega področja in pomaga pri zbližanju obeh strani.

Po prekinitvi angleško - egiptovskih pogajanj

KAIRO, 7. — Angleški veleposlanik v Kairu sir Ralph Stevenson in general sir Brian Robertson sta se danes posvetovala z generalom Nagibom in z egiptovskim zunanjim ministrom Mahmudom Favzijem. Med razgovorom, ki je trajal dvajset minut, je Stevenson izročil Nagibu noto angleške vlade. Stevenson in Robertson sta vodila angleško delegacijo na pogajanjih o izpraznitvi sueškega področja, ki so bila včeraj prekinjena za nedoločen čas.

Egiptovski zunanji minister

Ameriško - kanadski razgovori

WASHINGTON, 7. — Kanadski ministrski predsednik Saint Laurent je danes prišel z letalom v Washington. Nocoj ga je sprejel Eisenhower. Po razgovoru je Saint Laurent izjavil, da je s predsednikom Eisenhowerjem izmenjal misli o sledečih zadevah: 1. svetovni politični položaj; 2. vprašanja, ki neposredno zadevajo obe državi tako v Evropi kakor v Aziji, predvsem v okviru atlantskega pakta; 3. postavitev radarske mreže na ameriškem kontinentu; 4. vprašanje plovnega kanala reke Sv. Lovrenca.

V obveščenih krogih zatrjujejo, da sta Eisenhower in Saint Laurent še posebno govorila o položaju v Indokini in zlasti v Laosu, kakor tudi o razvoju skupne obrambe v okviru NATO in evropske skupnosti. Razen tega sta govorila o skupnih vprašanjih, ki se tičejo obrambe severnega področja ameriškega kontinenta.

Sporazum o reparacijah med Italijo in Grčijo

ATENE, 7. — Grški ministrski predsednik Papagos in italijanski poslanik v Atenah Alessandrini sta izmenjala noti, ki potrjujeta italijansko-grški sporazum o reparacijah, ki jih mora Italija plačati Grčiji. Sporazum razveljavlja člen 78 mirovne pogodbe z Italijo in ga nadomešča z dodatnim, da bo Italija plačala Grčiji tri milijarde lir na račun reparacij.

Doslej Italija Grčiji sploh ni plačevala reparacij, čeprav bi morala biti celotna vsota izplačana že lani.

Trygve Lie se vrača na Norveško

NEW YORK, 7. — Bivši glavni tajnik OZN Trygve Lie se je danes z norveško ladjo «Oslofjord» odpeljal iz ZDA v domovino. Ob odhodu so se od njega poslovili novi glavni tajnik Hammarskjoeld, člani tajništva in voditelji raznih delegacij pri OZN. Ko so Liea pred odhodom vprašali za mnenje o delovanju senatorja Mac Carthyja, je odgovoril, da je dovolj časa živel v New Yorku, da se je naučil, da je bolj držati jezik za zobmi. Lie se namerava še vrniti v ZDA, kjer bo imel vrsto predavanj.

16 smrtnih žrtev potresa v Čilu

SANTIAGO (Čile), 7. — Po zadnjih vesteh znaša število žrtev potresa, ki je včeraj prizadel Čile, 16 mrtvih in približno 50 ranjenih. V Concepcionu se je podrlo 50 hiš, 70 pa jih je bilo poškodovanih. V Chalonu nimajo ne električne luči ne telefonskih in brzojavnih zvez. Vendar sta obe mesti sporočili, da ne potrebujeta posebne pomoči.

Povečane vojaške dobave ZDA v okviru programa pomoči tujini

Izjave tajnika za obrambo Wilsona - Bradley o nezmanjšani sovjetski vojaški moči - Konferenca Eisenhowerjevih sodelavcev

WASHINGTON, 7. — Predsednik Eisenhower ni imel danes običajne tiskovne konference. Načelnik tiskovnega urada v Beli hiši James Hagerty je izjavil, da nima Eisenhower nič povedati, da ima številne obveznosti in da mora nocoj odpotovati v New York, kjer bo imel dva politična govora.

Danes je Eisenhower sklical izredno konferenco svojih sodelavcev, ki je trajala pol ure. Konference so se udeležili državni tajnik Dulles, državni podtajnik za vzhodna vprašanja Walter Robertson, tajnik za obrambo Wilson, načelnik glavnega štaba general Bradley in drugi. Po konferenci je James Hagerty izjavil, da so razpravljali «o nekaterih vprašanjih, ki jih je bilo treba proučiti».

Predsednik senatnega odbora za zunanje zadeve Alexander Wiley je danes izjavil, da bodo ameriške dobave vojaškega materiala v okviru programa pomoči ameriškim zaveznikom povečane. V finančnem letu 1953-54 bo njih vrednost znašala 5 milijard dolarjev, kar je približno milijardo več od celotnih nakazil za vojaško pomoč, ki jih predvideva proračun za pomoč tujini, ki ga je pripravila Eisenhowerjeva vlada. To pa zaradi tega, ker bodo razne kredite, ki se nanašajo na prejšnja poslovna leta, določih za nakup materiala.

Državni tajnik za obrambo Charles Wilson je pred omenjenim odborom danes izjavil, da bodo celotna nakazila v okviru programa za vojaško pomoč tujini dosegla od začetka do danes, t. j. v štirih letih, skupno 15 milijard dolarjev, od katerih je bilo 12 milijard in 300 milijonov nakazanih do 31. marca 1953. Vrednost dejansko izkoriščenih nakazil je omenjenega dne znašala 9 milijard in 900 milijonov dolarjev. Wiley je nato poudaril, da je treba pospešiti dobave vojaškega materiala ameriškim zaveznikom.

V zunanjepolitičnem odboru predstavniške zbornice, pa je načelnik odbora ameriških glavnih štabov general Bradley izjavil, da «atomska zmogljivost Rusije naglo narašča in možnost vojne vedno obstaja».

Bradley je za tem dejal, da je Eisenhower, s tem da je določil ameriško pomoč tujini na štiri milijarde dolarjev dovolil mnogo manj, kakor so zahtevali načelniki glavnega štaba. Dodal je, da se po dosedanjih informacijah ne more sklepati, da bi se vojaška sila Sovjetske zveze in njenih satelitov v zadnjem letu zmanjšala in da «vse kaže, da Sovjetska zveza še dalje razvija in modernizira sile, ki bi jih lahko vrgla proti svobodnemu svetu». Dodal je, da ne bodo mogli ameriški zavezniki še več let mobilizirati učinkovitih kopnih, pomorskih in letalskih sil, če ne bodo imeli močne in stalne podpore na podlagi programa vzajemne varnosti. Dodal je, da je ameriška varnost v veliki meri odvisna od varnosti teh držav.

Dalje je Bradley dejal, da imajo fondi za obrambo, ki so določeni, da evropske tovarne začnejo izdelovati vojni material, isto važnost kakor vojaški material, ki se ima nabaviti s fondi iz pomoči tujini. Dejal je tudi, da je treba dati prednost «izboljšanju obstoječih enot, namesto da bi ustvarili nove evropske enote». Po seji je neki predstavnik izjavil, da je Bradley podal analizo vojaškega položaja v Indokini, ni pa hotel povedati podrobnosti, o katerih je Bradley govoril.

Državni tajnik Foster Dulles je v senatnem zunanjepolitičnem odboru izjavil, da je predsednik Eisenhower pooblastil ustanovitev «precej važnih» rezerv živil, goriva in drugih industrijskih proizvodov v zahodnem sektorju Berlina iz previdnosti proti morebitni obnovitvi sovjetske blokade. Prav tako je Eisenhower pooblastil nakazilo znatnih zneskov za nadaljnje dobave Berlinu.

Na popoldanski seji je ravnatelj MSA Stassen med drugim izjavil, da se mu zdi mogoče prihraniti 200 milijonov dolarjev v uradih MSA v tujini. Nato je dejal, da ni mogoče vedeti, koliko časa bo moral trajati program za pomoč tujini, ker da je to odvisno od trajanja sovjetskega ogrožanja. Pripomnil je, da bi bilo mogoče dokazati koristnost večjih nakazil za pomoč tujini, toda potrebno je uravnovesiti proračun. Pojasnil je, da posvečajo ZDA obrambnim naporom 14,9 odst. narodne proizvodnje medtem ko posvečajo evropske države samo 8,9 odst.

Joxe pri Molotovu

MOSKVA, 7. — Sovjetski zunanji minister Molotov je sprejel danes francoskega veleposlanika Joxa, ki mu je izrazil zahvalo francoske vlade za sovjetsko posredovanje, da je severnokorejska vlada izpustila člane francoske misije na Koreji, ki so bili internirani ob začetku sovražnosti.

Djilas o rimskih pozivih za STO vladi Sovjetske zveze

Dan vojnega letalstva FLRJ - Učinkovitejše obdavčenje presežkov plačilnih skladov

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 7. — Na vprašanje urednika Tanjuga, kaj misli o nedavnih izjavah De Gasperija, Pacciardija, Nennija in Togliattija v zvezi s tržaškim vprašanjem, je podpredsednik zveznega izvršnega sveta in član zunanjepolitičnega odbora zveznega izvršnega sveta Milovan Djilas odgovoril:

«Tristranska deklaracija iz leta 1948 je bila nepravična, nerealna in za Jugoslavijo nesprejemljiva že od začetka. Tristranske deklaracije ne more v nobenem primeru oživeti morebitni naknadni pristanek sovjetske vlade ne glede na to, kateri italijanski političar je iniciator take ponudbe sovjetski vladi».

Jugoslavija bo 21. maja proslavila dan vojnega letalstva. Jugoslovansko letalstvo je danes opremljeno z letali domače konstrukcije in z aparati, ki jih je dobilo po programu vojaške pomoči iz inozemstva, in predstavlja pomembno obrambno silo v primeru napada. Glavna proslava bo na vojaškem letališču v Batajnici, kjer bo defile borbenih letal, in letalskih enot in velika razstava letalske tehnike. Istega dne bo tudi kongres letalske zveze Jugoslavije, ki posveča glavno pozornost vzgoji letalskih kadrov. Organizacije letalske zveze Jugoslavije vzgojijo letno okrog 6.000 padalcev, 2.500 pilotov jadralcev in okrog 500 motornih pilotov. Letošnje proslave se bodo udeležila tudi borbena letala S-49C in lovec-bombarder na reakcijski pogon domače konstrukcije.

Po podatkih Narodne banke je letos obtok denarja v prvem četrtletju narasel za 6 odst. v primeru z obtokom v istem razdobju lani, t. j. za 53 milijonov milijard 140 milijonov dinarjev. To povečanje je v glavnem posledica povečanja plačilnih skladov in socialnih dajatev. Ker pa hkrati ni prišlo do povečanja proizvodnje, in ker bi to povečanje lahko izzvalo neravnovesje med blagovnimi in denarnimi skladi, kar bi imelo za posledico povečanje cen predmetom široke potrošnje, je zvezni izvršni svet nedavno izdal uredbo, o učinkovitejšem obdavčenju presežka plačilnih skladov.

V letošnjem in prihodnjem šolskem letu bo prišlo do izmenjave jugoslovanskih in britanskih univerzitetnih profesorjev. Predvidevajo, da bosta po en profesor ljubljanske in beograjske univerze mesec dni predavala na neki angleški univerzi, medtem ko bosta hkrati dva angleška profesorja predavala na univerzah v Beogradu in Ljubljani. V jugoslovanskih univerzitetnih krogih smatrajo, da bodo letošnje izmenjave profesorjev med Jugoslavijo in Veliko Britanijo postale sčasoma trajnega značaja.

Po vesteh iz Carigrada pozivajo bolgarski generalni konzulat bolgarske državljane, ki so brez dovoljenja na kakršen koli način pobegnili iz Bolgarije, naj se vrnejo v domovino. Bolgarska vlada obljubja, vsem beguncem, ki se vrnejo do 16. avgusta popolno amnestijo. Ljubezniv poziv bolgarskega generalnega konzulata, ki naproša vse begunce, naj se javijo na konzulatu, dokazuje veliko zaskrbljenost bolgarske vlade nad stalnimi pobegi bolgarskih državljanov.

Britanski rušilci iz sestava britanskega sredozemskega brodovja «Cherques», «Chieftain», «Chevron» in «Cheivot» bodo obiskali med 13 in 19. majem jadranski pristaniščí Boko Kotorsko in Makarsko. Te ladje spadajo v vrsto najmodernejših ladij povojne britanske proizvodnje.

B. B.

VOLILNI CRESCENDO

Točno mesec dni loči italijanske volivce od dneva, ko bodo oddali glasovnice za izvolitev novega rimskega parlamenta in že je razločno razvidna težnja — kot za vsake volitve, — da se De Gasperi (najbrž v strahu za zmago krščanskega bloka nedemokratičnemu večinskemu sistemu) poslužuje Trsta kot orodja za dosego volilnega uspeha. Po dosedanjih znakih je načrt za tradicionalno izrabljanje našega mesta za prikrivanje notranjih težav, v katere je klerikalni imperializem spravil italijansko deželo, kar najbolj natančno pripravljen.

Začelo se je z milanskim govorom demokristjanskega poglavarja, ko je pozival vlado ZSSR, naj pristane na tristransko izjavo. Pri tem je poskrbel tudi za dostojen uvod in spremljavo: s prvim mu je postregel tržaški dopisnik «Timesa» (znan po svojem vztrajnem obiskovanju tržaške De Gasperijeve tiskovne ekspozitore) z znano učenostjo o preseljevanju narodov, geologiji v coni B in o «sreči» Slovencev v coni A. Spremljava je prišla iz samega Rima, kjer si je podobnih naukov dopisnik «Manchester Guardiana» nabral najbrž kar pri demokristjanskem osrednjem studencu. Sledil je govor v Florenci, kjer se je De Gasperi hvalil, da je zavoljo Trsta ponudil malone zavezništvo Rusiji.

*Včeraj pa se je koncert s tržaško partituro nadaljeval v Ascoli Piceno, zopet pod De Gasperijevo taktirko in zopet ob spremljavi rimskega dopisnika istega «Manchester Guardiana». Tokrat govornik in rimski dopisnik nista niti skrivala skupnega načrta: oba sta izrazila željo po odhodu angloameriških čet iz cone A. Iz izvajanj obeh sledi, da mora nato ostati v Trstu Italija. (Mimogrede povedano je to še en docela nesumljiv dokaz, da je pri vseh dosedanjih podobnih vesteh

In vkljub otročji nehvaležnosti
je materina ljubezen
najstanovitnejša ljubezen na svetu
P. PAJKOVA

TRŽAŠKI DNEVNIK

Danes, petek 8. maja
Mihael, Budislav
Sonce vzide ob 4.43 in zatone ob 19.20. Dolžina dneva 14.37. Luna vzide ob 2.03 in zatone ob 13.44.
Jutri, sobota 9. maja
Gregorij, Prvinica

DRUGA IZREDNA SEJA TRŽAŠKEGA OBČINSKEGA SVETA

Demokristjanski svetovalci zagovarjajo nesocialen način obdavčevanja prebivalstva

O proračunu so govorili trije svetovalci - Za 500 novih občinskih nameščencev plačujejo Tržačani najmanj 300 milijonov lir več davkov na leto

Tudi sinočnja izredna seja tržaškega občinskega sveta je bila dokaj mrtva. Samo trije svetovalci so bili danes pripravljeni za razpravo o proračunu, čeravno se jih je prijavilo že precejšnje število. Medtem ko hočejo demokristjani z izredno naglico zaključiti to razpravo in so v ta namen tudi določili rok za prijavo za diskusijo, pa opozicijske skupine zahtevajo neomejen rok za diskusijo. Dejstvo je, da do sedaj ni še nihče odločno posegel v analizo letošnjega proračuna, ki ga je predložil občinski odbor.

Danes sta govorila dva demokristjana in en kominformist. Prvi je govoril svetovalec Harabaglia (DC), ki je začel razvijati tezo občinske avtonomije na upravnem področju in prišel do zaključka, da predstavlja vsako kritje občinskega primanjkljaja po državi večjo odvisnost obč. uprave od državne uprave. Zato je zahteval, da mora občinska uprava uvesti italijanski zakon o «lokalnih financah», ki predvideva nove posredne davke v breme predvsem delavskih množic. S temi davki, naj bi po mnenju demokrščanskega svetovalca občinska uprava delno krila obstoječi primanjkljaj.

V tem stališču demokrščanskega predstavnika se zrcali vsa nazadnjaška gospodarska in davčna politika demokrščanskih reakcionarnih krogov, ki so danes na oblasti. Na vsak način hočejo uveljaviti srednjeveško politiko posrednih davkov, namesto da bi proučevali način moderne davčne reforme, ki sloni predvsem na neposrednih davkih, to je, na progresivnem obdavčevanju na dohodke in imovino posameznika.

Zanimivo je bilo tudi njegovo stališče do občinskih uslužbencev. Potem ko je poudaril, da ima danes tržaška občina 3468 uslužbencev, za katere potroši več kot ima rednih dohodkov, je poudaril, da to število predstavlja 12,7 uslužbencev na 1000 prebivalcev, medtem ko jih imajo, na primer Benetke 8,16 na 1000 prebivalcev. Poleg tega je ugotovil, da je županstvo od leta 1947 dalje sprejelo v službo okrog 500 novih uslužbencev in da je sedaj nujno, da se število občinskih nameščencev zniža. To potegovanje demokristjanov za zmanjšanje birokratskega aparata, katerega so sami povečali z namestitvijo raznih ezulov, je zelo značilno. Potem ko so zaposlili po raznih uradih svoje politične zaupne elemente, hočejo sedaj zmanjšati število občinskih uslužbencev z upokojitvijo starih nameščencev. Tako ne bo za mnogo let noben Tržačan dobil službe v občinski upravi. Znano je, da so stari nameščenci v večini domačini. Na ta način bomo imeli v občinski upravi največ takšnih uradnikov, ki so jih sedanji upravitelji namestili kot volilno množico. Če pa zračunamo, da vsak občinski nameščenec stane povprečno najmanj 50.000 lir mesečno, vidimo, da plačuje tržaško prebivalstvo za 500 novih nameščencev 300 milijonov lir letno več.

Za svetovalcem Harabaglio je govoril svetovalec Pogassi (kom.), ki se je postavil proti vsakemu novemu obdavčenju na podlagi italijanskega zakona 703. Zahteval je uvedbo družinskega davka na progresiven način, kar naj bi krilo občinski primanjkljaj. Zadnji je govoril demokristjan Gridelli, ki je zahteval od občinske uprave večjo pozornost za šolska poslopja, gradnjo novih šol na Greti in v Rocolu.

Jutri ob 18. uri bo redna seja, na kateri bodo poleg drugega nadaljevali z razpravo o proračunu.

Pesnik Alojz Gradnik prispel včeraj v Trst

Včeraj popoldne je prispel z «Orient-expressom» iz Ljubljane v Trst slovenski pesnik Alojz Gradnik, ki bo gost na današnjem kulturnem večeru v Ul. Roma 15/II., ki ga prireja Narodna in študijska knjižnica v počastitev njegove 70-letnice. Pesnika so sprejeli predstavniki Narodne in študijske knjižnice in predstavnica kroga tržaških Slovenk.

Odpusti v tovarni ključavnic

Tovarna ključavnic Fonda je že dlje časa v gospodarski krizi. Zato je že nekajkrat odpustila delavce in jih zadnjič večje število suspendirala, ker je vse kazalo, da dobi od ZVU posojilo, ki bi ji omogočilo nadaljevanje obratovanja.

Sedaj pa je Zveza malih industrijcev sporočila sindikalnim organizacijam, da je podjetje Fonda prisiljeno zapreti obrat in odpustiti vse delavce. Sindikati so se obrnili na urad za delo, naj skliče zastopnike podjetja in sindikatov, ki bodo skušali odpuste preprečiti ali vsaj omejiti.

Davčni seznami na vpogled

Od 8. do 12. maja bodo vsak dan od 9. do 12. ure v IV. oddelku — davki in pristojbine v občinski palači v Ul. Rettori št. 2, tretje nadstropje na vpogled davkoplačevalcem seznami dohodninskega in dopolnilnega davka (6. obrok). Po tem roku bodo poslali sezname občinskemu davčnemu uradu za izterjevanje. Te davke bo treba plačati v enem samem obroku, ki bo zapadel 10. junija 1953. Ko mine določeni rok, bo davkarija poskrbela za prisilno izterjavo po zakonu.

Proti vpisu v sezname je dovoljen priziv na conskega predsednika v času šestih mesecev od dneva objave, in sicer samo, če gre za napako, za vpis osporavane vsote in v primeru novega vpisa, če ni davkoplačevalec prejel obvestila o ugotovitvi višine davčne obremenitve.

Dve 6.000-tonski ladji bodo gradile tržaške ladjedelnice

Gospodarska agencija *Astra* poroča, da bodo v kratkem pričeli graditi v ladjedelnicah CRDA v Trstu dve motorni ladji po 6.000 ton za Tržaški Lloyd. Ladji spadata v okvir gradnje 45.000 ton ladjevja, katerega bo finansirala ZVU

Sodnik dr. Oblak odhaja v pokoj

Včeraj zjutraj so se v pisarni prvega predsednika prizivnega sodišča dr. De Litala zbrali svetniki prizivnega sodišča, da se poslovijo od dr. Josipa Oblaka, ki je bil zaradi izpolnjenih službenih let upokojen. Uglednemu in zelo sposobnemu pravniku dr. Oblaku se je predsednik zahvalil za njegovo neutrudno delo na tržaškem sodišču ter mu z voščili za bodoče delo izročil v imenu svojih kolegov zlato spominsko medaljo in pergament s podpisi vseh.

Vidno ganjen se je dr. Oblak ki proti lastni volji zapušča svoje delovno mesto in odhaja v pokoj, s toplimi besedami zahvalil svojim kolegom in predsedniku sodišča.

Dr. Oblaka, katerega so vsi spoštovali in čislali in ki je bil eden od redkih slovenskih sodnikov na našem sodišču, so imenovali za častnega svetnika kasacije.

IZ JUGOSLOVANSKE CONE STO

KOLESARJI-TIHOTAPCI pred sodiščem v Kopru

Vrednost pretihotapljenega blaga znaša več milijonov dinarjev
Razpečevali so ga s pomočjo široko organizirane mreže

Včeraj se je v Kopru začela razprava proti devetim osebam zaradi tihotapstva in nedovoljene trgovine. Na zatožni klopi so: 27-letni mehanik Renato Fontanot, iz Zavelj, Pio Sellier istih let, po poklicu mehanik iz Trsta, Valter Rinaldi radiotehnik iz Trsta, star 32-let, soboslikar 19-letni Duilio Bandelj iz Rižane, Anton Argenti, 42-letni šofer iz Salare pri Kopru, Bruno Mauro mehanik iz Milj, star 23-let; ter 33-letni Boris Kovač iz Lokavca pri Gorici, po poklicu šofer avtobusa. Obtoženi Aleksander Zorič, uradnik iz Beograda, ni prišel na razpravo, obtoženi Alvino Grio, frizer iz Kopra, ki ni bil v priporu, pa je v strahu pred kaznijo odšel v Trst.

Obtožnica jim očita, da je 6 obtoženih kolesarjev tekmovalcev organiziralo mreže po raznih krajih Jugoslavije in razpečevalo tihotapsko blago ostali pa so jim pomagali. Obtoženci iz Trsta pa so to blago dobavljali iz cone A z različnimi vozili. Od leta 1951 so po svojih zvezah, kakor pravi obtožnica, pretihotapili in prodali 710 verig za kolesa, 6000 majhnih žarnic, 200 nalivnih peres, 400 zračnih sesalk, 400.000 kroglic za ležaje in vrsto raznih rezervnih delov za kolesa, nylon nogavic naglavnih rut in podobnega blaga. Skupna vrednost tega blaga znaša več milijonov. Bandelj je tudi obtožen, da je zamenjal 70.000 din. za lire.

Danes so bili zaslišani vsi obtoženci, ki skoraj v celoti priznavajo svoja kazniva dejanja in so sodišču pojasnili, kako so prenašali blago čez blok in kako so ga razpečavali. Večino blaga so tihotapili za svoj račun, nekaj pa za račun kolesarjev tekmovalcev Malabrocca in Arduina.

Razprava je bila prekinjena ob 13.45 in se bo nadaljevala danes ob 7.30.

Sprememba pravilnika ljudske univerze

V uradih občinskega tajništva v Ul. Rettori 1-I. soba 215 je položen prepis sklepa upravnega sveta ljudske univerze glede sprememb sedanjega pravilnika te ustanove. Sklepi bodo na vpogled vsem prizadetim meščanom od 8. do 15. maja.

Razpravljanja o odpustih v Arzenalu

Kot smo že poročali, je vodstvo Arzenala sklenilo, da bo odpustilo 60 delavcev, in sicer mizarjev in pleskarjev. Vzrok teh odpustov je pomanjkanje dela. Delavci in sindikalne organizacije odpustom odločno nasprotujejo. Zato so se začela na Zvezi industrijcev pogajanja med zastopniki Arzenala in delavcev.

GLEDALIŠČE VERDI

POMLADANSKA SIMFONICNA SEZONA

Pri blagajni gledališča se nadaljuje prodaja vstopnic za četrti koncert simfonične sezone, ki bo v soboto ob 21. uri pod vodstvom dirigenta Deana Dixona. Program obsega: Brahms: Tragična uvertura, Mozart: Simfonija op. 38 (Praga), Debussy: Dva nokturna (a. Oblaki in b. Prazniki), Darj: Glasba za pihala, Enesco: Romunska simfonija v H-duru št. 1.

Dirigent Dean Dixon je zelo mlad dirigent in prvi črnec, ki je dirigiral slavne orkestre v Bostonu, New Yorku in orkester NBC. Ustanovil je orkestre, ki jih sestavljajo črnci in belci in je s svojim delom mnogo pripomogel k pobijanju rasizma v ZDA. Znan je tudi kot ustanovitelj raznih vrst orkestrov za delavce, za socialno šibkejše, take ki so igrali zastonj, posebne za otroke itd.. Studiral je na slavnih konservatorijih v ZDA.

Ljudska prosveta

ZVEZA PROSVETNIH DELAVCEV

Zaradi letošnjega letovanja naj se članstvo javi do 10. maja na sedežu ZPD v Ul. Roma 15-II., vsak dan od 16. do 17. ure razen ponedeljkov, sobot in praznikov.
Vodilni odbor

Izleti

PROSVETNO DRUSTVO «S. SKAMPERLE»

priredi 31. maja 1953 enodnevni izlet v Vrsno, rojstni kraj Simona Gregorčiča. Vabljeni tudi prijatelji društva. Vpisovanje na sedežu društva na stadionu «Prvi maj» vsak dan od 20. do 21. ure.

P D T

priredi 24. t. m. izlet na Vremšico. Vpisovanje vsak dan od 18. do 19. ure na sedežu v Ul. Machiavelli 13-II (tel. 6491) do 15. t. m.. Potovali bomo z vlakom.

MOTOCIKLISTICNI IZLET V BENETKE

Motoklub «Amatori» vabi vse člane motokluba, ki se želijo udeležiti izleta in zbora motociklistov v Benetkah, ki bo 17. maja 1953, da se prijavijo v tajništvu v Ul. Alfieri 8 med 17. in 19. uro.

NA OSOJE IN V ZILSKO DOLINO

Zveza prosvetnih delavcev namerava prirediti v dneh 2., 3. in 4. junija izlet na Osoje in v Zilsko dolino, ter vabi vse šolnike na Tržaškem, njihove prijatelje in znance, da se izleta udeleže v čim večjem številu.

Kdor bi si rad ogledal zibelko slovenstva, kdor ljubi lepoto narave in komur je mar za družabnost, naj se prijavi do 15. maja na sedežu Zveze v Ul. Roma 15.

MOTOKLUB «JADRAN» OPCINE

obvešča izletnike za Tolmin, da potujejo 9. V. skozi blok pri Fernetičih med 6. in 7. uro zjutraj.

Motoklub nadalje obvešča svoje člane, da organizira 24. t. m. izlet v Postojno. Vpisovanje do 14. t. m. vsak dan med 18. in 20. uro na sedežu.

MOTOKLUB «MLADOST» NABREŽINA

organizira 24. t. m. izlet v Postojno. Prijave vsak večer na sedežu do 14. t. m..

ZPG
ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Danes 8. maja 1953 ob 20.30 gostovanje v NABREŽINI
z Manzarijevo komedijo
„Mrtvi ne plačujejo davkov"

Jutri 9. maja 1953 ob 20.30 gostovanje na KONTOVELU
z Manzarijevo komedijo
„Mrtvi ne plačujejo davkov"

V nedeljo, 10. maja 1953 ob 16. uri gostovanje v NABREŽINI
z Manzarijevo komedijo
„Mrtvi ne plačujejo davkov"

NARODNA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA

priredi na pobudo kroga tržaških Slovenk
danes 8. t. m. ob 20.30
v AVDITORIJU
KULTURNI VEČER
v proslavo 70-letnice slovenskega pesnika ALOJZA GRADNIKA

Sodelujejo tov. prof. **Andrej Budal** s slavnostnim govorom, **tržaška študentska mladina** z recitacijami pesnikovih del, solistka ga. **Jagodičeva** s 4 pesmimi na Gradnikovo besedilo ter pevski zbor **«I. Cankar»** s 4 pesmimi.

Vljudno vabljeni!

Danes 8. maja 1953 bo ob 16.30 uri v Gregorčičevi dvorani v Ul. Roma 15/II.
LUTKOVNA PREDSTAVA
z novim sporedom.

Vabimo otroke, da prihitijo v velikem številu.

DELAVCI!

Poslušajte na radiu jugoslovanske cone Trsta danes ob 20.30 oddajo «Iz delavskega sveta».

VPISOVANJE OTROK za počitniške kolonije v Sloveniji

Pod okriljem Podpornega društva za Svobodno tržaško ozemlje je odbor za počitniške kolonije sklenil, da prične z vpisovanjem otrok za kolonije v Sloveniji **v torek 12. maja** na sedežu v Ul. R. Manna 29 od 8.30 do 10.30 vsak dan razen sobote.

Vpisujejo se samo otroci od 6 do 12 let. Vsak naj prinese s seboj krstni list.

Gornji urnik velja samo za mestne okraje. Za zunanje okraje bo javljen naknadno.

Podporno društvo STO
(Odbor za počitniške kolonije)

Razna obvestila

TRŽASKI FILATELISTICNI KLUB «L. KOSIR»

Danes 8. maja redna seja upravnega odbora ob 19.30 uri.

STRELSKE VAJE

Od 11. do 16. maja bodo dnevno od 6. do 18. ure strelske vaje na bazoviškem strelišču, na openskem strelišču, na openskem strelišču za pištole, na strelišču za metalce min v Malem Repnu in na začasnem strelišču na Repentabru.

Na bazoviškem strelišču bodo 11. maja od 18. do 24. ure posebne nočne strelske vaje.

Od ponedeljka do petka, od 11. do 15. maja bodo dnevno od 8. do 17. ure razstreljevali na področju v bližini vojašnice pri Banih, v bližini križišča železnice z glavno cesto št. 58.

OBCINSKE DRAŽBE

V torek 19. maja t. l. od 12. do 13. ure bo v sobi št. 202 v občinskem poslopju javna dražba za dodelitev dobave 300 kovinskih oglasnih plošč za potrebe občinskega oglasnega urada.

Istega dne bo tudi javna dražba za dodelitev dobave opreme za učilnice enotnih srednjih šol.

Vse informacije so na razpolago v sobi št. 203 občinskega pogodbnega urada.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 7. maja 1953 se je v Trstu rodilo 6 otrok, umrlo je 6 oseb, porok pa je bilo 7.

CERKVENE POROKE: mehanik Aldo Gregori in prodajalka Armanda Besednjak, industrij. izvedenec Carlo Simoni in gospodinja Maria Grazia Nadi, bančnik Eugenio Mattarelli in uradnica Rita Busa, šofer Ottavio Redivo in šivilja Maria Prodan, učitelj Albano Albanese in uradnica Silvana Pamfili, gradbenik Augusto Zanchi in učiteljica Laura Badalotti prodajalec Guido Colautti in šivilja Gina Corrado.

UMRLI SO: 61-letni Angelo Chiaminut, 83-letni Federico Marmori, 65-letna Giuseppina Lisiak por. Krečič, 71-letni Pasquale Zurovich, 57-letna Francesca Schubert, Sergio Minin, star 3 mesece.

Darovi in prispevki

Mladi tečajniki angleščine v Ul. Roma 15 darujejo 2.000 lir za Dijaško Matico.

KINO

Rossetti. 16.30: «Jankee, morski ropar», Jeff Chandler, Scott Brady, Luzan Ball. Barvni film.
Excelsior. 15.00: «Puccini», Gabriela Ferzetti, Marta Toren. Barvni film.
Nazionale. 16.30: «Prav ona ga je želela», Walter Chiari, Lucia Bosè, Carlo Campanini.
Filodrammatico. 16.00: «Quebec — železna vrtnica», John Barrymore, Corinne Calvet. Barvni film.
Arcobaleno. 16.00: «Vzgajališče se zabava», Virginia Mayo, Ronald Reagan, Gene Nelson. Zabaven film.
Astra Rolano. 16.30: «Skrivnost zaliva», Pierre Aumont, Susan Peter, Signe Hasso.
Grattacielo. 16.00: «Afrika pod morji», Steve Barclay, Sophia Loren. Barvni film.
Alabarda. 16.00: «Scaramouche», Stewart Granger, Eleonora Parker, Janet Leigh. Barvni film.
Ariston. 16.00: «Skandal njenega življenja», Rosalind Russel, Ray Milland.
Armonia. 15.30: «Skrivnostno bodalo», W. Marshall, H. Kelly.
Aurora. 16.00: «Sin Ali Babe», Tony Curtis, Piper Laurie. Barvni film.
Garibaldi. 14.30: «Oprosti mi», Raf Vallone, Antonella Lualdi, Tamara Lees.
Impero. 15.45: «Živeti skupaj», Judy Holliday, Aldo Ryan.
Ideale. 16.00: «Ljudje v lovu za srečo», J. Cagney, C. Calvet, Dan Dalley.
Italia. 16.00: «Plašč», Y. Sanson, delo Charlie Chaplina.
Viale. 16.00: «Zaklad sekvoja», K. Douglas, E. Miller. Barvni film.
Kino ob morju. 16.00: «Odpadniki», Evelyn Keyes, Larry Parks, Willard Parker. Barvni film.
Massimo. 16.00: «Show Boat», Ava Gardner, Kathryn Grayson, Howard Keel. Barvni film.
Moderno. 16.00: «Umazane roke», Glenn Ford.
Savona. 15.00: «Moj dom, Janet Leigh, Tom Drake. Barvni film.
Secolo. 16.00: «Pustolovec iz New Orleansa».
Vittorio Veneto. 16.00: «Oprosti mi», Antonella Lualdi, Raf Vallone, Tamara Lees.
Azzurro. 16.00: «Dva tedna ljubezni», Jean Powell, Ricardo Montalban, Ann Harding. Barvni glasbeni film.
Belvedere. 16.00: «Hong Kong», Jeff Chandler. Barvni film.
Marconi. 16.00: «Prosim, nasmejte se», Red Skelton.
Novo cine. 16.00: «Navijajmo skupaj», Esther Williams, Frank Sinatra, Gene Kelly. Barvni film.
Odeon. 16.00: «Neka ženska je ubila», Frank Latimore, Lianella Carel
Radio. 16.00: «Trinidad», Rita Hayworth, Glenn Ford.

RADIO

PETEK, 8. maja 1953
JUGOSLOVANSKE CONE TRSTA

254,6 m ali 178 kc

7.00 Poročila. 7.15 Slovenske narodne. 11.00 N. R. Korsakov: Španski capriccio; Zdenek Fibich: Sarko - predigra; Friedeman: Slovanska rapsodija. 13.30 Poročila. 14.40 Domači zvoki. 17.30 Pesmi našega juga poje Milica Jankovič. 18.15 Pisan spored zabavnih popevk in ritmov. 19.00 Večerne vesti. 21.00 Slušna igra: Val Gielgud «Konec zgodbe». 21.45 Lahkinog naokrog. 23.10 Glasba za lahko noč. 23.30 Zadnja poročila.

TRST II.

306.1 m ali 980 kc-sek

11.30 Lahki orkestri. 12.10 Za vsakega nekaj. 12.45 Poročila. 13.00 Glasba po željah. 14.15 Ritmična glasba. 17.30 Pesna glasba. 18.15 Čajkovski: Koncert v g-molu. 19.00 Kraji in ljudje. 19.15 Pestra glasba. 20.00 Pestra operetna glasba. 20.30 Tržaški kulturni razgledi. 20.45 Lahke melodije. 21.00 Saint-Saens: Koncert št. 1. v a-molu za čelo in orkester. 21.20 Predavanje nato pestra operna glasba. 22.00 Iz koncertnih dvoran Velike Britanije. 23.00 Slavni tangi in valčki.

TRST I.

11.30 Lahka glasba. 12.15 Napolitanski orkester. 18.00 Amerikanske ljudske pesmi. 18.40 Igra violinist L. Dobrony. 20.25 Melodični orkester G. Gergoli. 21.05 Prenos simfoničnega koncerta iz Turina.

SLOVENIJA

327,1 m, 202,1 m, 212,4 m

12.00 Koncertni valčki. 12.30 Poročila. 12.45 Pester spored slovenskih narodnih in umetnih pesmi. 14.00 Pester operni spored. 15.15 Zabavne melodije. 16.00 Kmorna ura. 18.00 Plesi jugoslovanskih narodov. 18.40 Pesmi jugoslovanskih avtorjev poje altistka Elza Karlovac. 19.10 Zabavna glasba. 20.00 Simfonični plesi. 21.00 Veliki zabavni orkestri igrajo. 21.40 Zabavni orkestri in filmov. 22.00 Poročila. 22.15 Nočni koncert orkestra Slovenske filharmonije.

ADRIA EXPRES
ADEX IZLETI

23. IN 24. MAJA
IZLET NA
BLED-BOHINJ

23., 24. IN 25. MAJA
IZLET V
ROVINJ-PULO
Vpisovanje do 13. maja.

30. MAJA DO 3. JUNIJA
IZLET V
BEOGRAD
Vpisovanje traja tako dolgo, da bodo vsi prostori zasedeni, najdelj pa do 20. maja.

OD 14. DO 19. JUNIJA
IZLET NA
DUNAJ
(Dunajski festival)
Vpisovanje traja tako dolgo, da bodo vsi prostori zasedeni, najdelj pa do 3. junija.

SILOVITO VREMENSKO NEURJE NAD TRŽAŠKIM OZEMLJEM

Vzdolž meje med obema conama toča povzročila ogromno škodo

Najhuje je prizadet pas od Debelega rta do Dekanov ter področje okrog Škofij
V coni B nad 100 milijonov lir škode - Posledice neurja v mestu in na podeželju

Tržaške ulice so se med neurjem spremenile za nekaj časa v pravcate hudournike

Včeraj dopoldan in v zgodnjih popoldanskih urah si kljub menjajočemu se vremenu in temnim oblakom nihče ni mogel misliti, da se bo nekaj po tretji uri razdivjala nad našim ozemljem nevihta, kakršne ljudje za ta čas že dolgo ne pomnijo. Po 14. uri se je temperatura začela naglo nižati in je v slabi pol uri padla od 16,2 stopinj na 9,8 stopinj. Pritisnil je močan veter s hitrostjo 37 do 38 km na uro s sunki do 57 km na uro. Pod mrak je temperatura še dalje padala ter je okrog 20. ure dosegla 8 stopinj, sunki burje pa so dosegli kar 77 km na uro. Ves ta čas je neprestano močno lilo, v južnem delu našega področja pa je dež spremljala tudi močna toča, katere plast je okrog Škofij in Plavij dosegla debelino nekaj centimetrov. V smeri proti Trstu je toča pojemala, tako da je je bilo v mestu le malo, medtem ko je v jugovzhodnih predmestjih: pri Sv. Soboti, v Rocolu, Škednju itd. bila še vedno dokaj močna in je njena plast znašala nekaj cm. Največ škode je prizadejala okrog Škofij in Plavij, manj pa v Dolini, kjer se je spremenila v sodro. Tudi v Bazovici je toča povzročila manjšo škodo, medtem ko je v zgornji tržaški okolici v nabrežinski, zgoniški ter repentaborski občini divjala le nevihta z močnim dežjem, ki je povzročila nekaj škode na telefonskem in električnem omrežju.

Tako je bila precej časa prekinjena telefonska zveza z Gročano in Peskom, kakor tudi z Miljami. Tudi v Trstu je veter poškodoval telefonsko in električno omrežje, vendar so uslužbenci TELVE vse okvare sproti popravljali. Kljub temu so nastali zaostanki v voznih redih tramvajev in filobusov, delno zaradi okvare omrežja, delno pa zaradi navala ljudi, ki so se pred nalivom zatekli nanje. Tako sta ostali med 19.21 in 19.31 blokirani avtobusni liniji 1 in 10. Na nekaterih točkah mesta je voda poplavila ulice, ker je požiralniki niso mogli več sprejemati. Močno so trpele tudi nekatere starejše stavbe, v katere je vdrla voda.

Nenaden vihar je tudi močno razgibal morje, vendar k sreči ni prišlo v zalivu do težjih nezgod, saj je morala obalna policija le enkrat intervenirati, ko je vihar zajel ribiški čoln «Irena», ki se je nahajal dve milji izven stare luke. Na njej sta bila 33-letni lastnik Armido Vascotto, stanujoč pri Sv Magdaleni spodnji 967 in 31-letni Anton Sponza, stanujoč v Ul. Santa Tecla 14. Policijski motorni čoln ju je rešil okrog 17. ure in prepeljal čoln k pomolu «O».

Resnejše pa so bile posledice neurja v mestu. Mestni gasilci so morali sedemkrat intervenirati zaradi vdorov vode v poslopja. Tako so bili ob 17.50 klicani v Ul. Revoltella 114, zaradi vdora vode v pritlično stanovanje, ob 18,38 so morali intervenirati v Ul. Ponziana 14, kjer je voda vdirala v stanovanje zaradi zamašenega požiralnika na cesti. Ob 18.52 so morali gasilci odstraniti neki avto, ki je zaradi vdora vode ostal blokiran v Ul. Don Bosco. Ob 19.25 so gasilci intervenirali v Ul. Battisti 4, kjer je voda vdirala v stanovanja zgornjih poslopij zaradi počenega žleba, ob 19.35 je bila potrebna njihova intervencija v Ul. Marchesetti 1, kjer je burja odkrila polovico strehe in je zaradi tega voda vdirala v stanovanje. Ob 19.50 so intervenirali v Ul. D'Annunzio 6 zaradi vdora v četrto nadstropje. Ob 21.11 pa so morali pridrveti v Ul. del Bosco - vogal Trg Garibaldi - kjer sta zaradi slabe vidljivosti trčila dva avtomobila.

Tudi več oseb je v teku popoldneva postalo žrtev neurja. Med njimi 41-letni šofer Giovanni Dell'Agata, stanujoč v Ul. Ponzianino 5, ki je ob izstopu iz malega tovornika last Tržaškega Lloyda, pri katerem je zaposlen, v Ul. Battisti 4 pred tvrdko ICAT zdrsnil na mokrem pločniku in si poškodoval desno ramo. Sprejeli so ga v bolnišnici s prognozo 20 do 40 dni. Ob 20,30 je študentka Leda Pappalardo, stanujoča v Ul. Tesa 1, zapuščala skupno s svojim svakom Mariom Ferlugom bar «Gardo» v Ul. D'Annunzio. Komaj pa je stopila na cesto, je sunek burje vrgel vanjo aluminijasto mizo, ki je bila pred barom. Zatekla se je v bolnišnico, kjer so ji obvezali rano na čelu in poslali domov s prognozo 8 dni. Številnim drugim ponesrečencem so nudili pomoč v raznih ambulantah Rdečega križa ali pa doma.

Mnogo bolj kot jugovzhodni predel cone A, pa je nevihta prizadela cono B oz. področje, ki se razteza od Debelega rta do Dekanov. V nekaj minutah je toča potolkla področje od Debelega rta do Dekanov. Na raznih mestih je bila odeja toče, ki je ostala še več ur po neurju, debela do 8 cm. Nekaj toče je bilo tudi v Kopru. Marezigah in Vanganelu, vendar tu ni napravila škode. V Bertokih je toča uničila okrog 50% letošnjega pridelka. Najhuje je razdejanje na poljih, vinogradih in sadovnjakih v Dekanih, Skofijah, Ankaranu in Tinjanu, kjer se kmetje bojijo, da ne bodo letos pridelali niti litra vina. Škode sicer ni mogoče oceniti, vendar sodijo, da znaša nad 100 milijonov lir.

Nekaj škode je neurje napravilo tudi na telefonskih žicah, zaradi česar so bile telefonske zveze v prizadetih krajih prekinjene.

Takoj po neurju so si katastrofalno prizadete kraje ogledali zastopniki okrajne zadružne poslovne zveze. Njihov agronom je dal oškodovanim kmetom tudi navodila. Med drugim je vinogradnikom priporočil, naj trtam, ki so docela uničene porežejo poganjke, da bodo lahko drugo leto zopet rodile; trte, ki pa so manj prizadete, naj še danes poškropijo z 0,75% raztopine modre galice.

Prav bi bilo, da bi se tudi odgovorne oblasti našega področja pozanimale koliko škode je napravila toča predvsem okrog Škofij in Plavij, ter oškodovancem priskočile na pomoč. Vprašanje ocene škode je nujno tudi v zvezi z odmero davkov kmetovalcev, ki bodo zaradi slabega pridelka imeli manj dohodkov.

KRIŽMANČIČ IN ŽENA PRED POROTNIM SODIŠČEM

Kako je prišlo do suma da je sin ubil svojega očeta?

Zaslševanje prič ni prineslo nobene razjasnitve - So mar ženske razširjale govorice brez podlage?

Priča za pričo so se vrstile tudi včeraj na porotnem sodišču, kjer sodijo Marija Križmančiča in njegovo ženo. Priče pa pravzaprav niso povedale nič novega in zanimivega.

Policijski kaplar Paolo Zulian je na povabilo insp. Sanvitala začel preiskovati v okolici Dolge krone, kajti vsi prebivalci so si med seboj šepetali vest, da je Marij ubil svojega očeta. Med preiskavo je dognal, da se nekdo bavi z radioestezijo in da se je že spravil na delo. Ko je slednjega identificiral za Leona Gregorina, sta se domenila za puskuse, toda ti so bili negativni. Med ogledom bivše Križmančičeve hiše pa je kaplar opazil, da so tla v kleti zrahljana. Med poskusi, ki so sledili niso mogli ugotoviti ničesar.

Po prečitanju izjav sedaj že pokojnega Ivana Lazarja, ki je bil prijatelj starega Križmančiča, so zaslišali njegovo ženo Elizabeto, ki je v glavnem potrdila izjave pokojnega moža. Ko je obtožena Sacchijeva hotela zanikati njene izjave, se je priča obrnila k njej in odgovorila v slovenščini.

Kolikor toliko pa so bile zanimive izjave brata obtožene Sacchijeve, ki je bil oktobra 1951. leta soobtožen istih dejanj kot svak in sestra. Kasneje se je policija prepričala o njegovi nedolžnosti in ga izpustila. Ostale pa so njegove pismene izjave in te so včeraj tudi prečitali. Sacchi Josip je od vsega začetka zanikal obtožbo in medtem ko med prvimi zaslševanji ni nikoli omenil klanja prašiča in prepira med starim Križmančičem in sinom, je kasneje podrobno opisal vse in dejal, da je Krašovec, ki je tedaj pomagal pri delu, po prepiru opomnil Marija, da je očetu slabo. Najzanimivejša pa je njegova izjava, da je tudi on sumil v uboj, to je, da je sin ubil očeta, vendar ni nikoli pomislil na kak način in kdaj naj bi se to zgodilo.

Končno so prečitali tudi izjave tedaj 8-letne hčerke obtoženca Alde, ki seveda ni mogla pojasniti ničesar, ker je bila ob izginotju starega očeta stara komaj 5 let.

Med popoldanskim delom razprave so zaslišali najprej Rozalijo Oio, kateri je predsednik dejal, da je prav ona vir te vesti. Ženska je seveda zanikala, kot je že zanikala na policiji. Kako je vest prišla na dan? Zadeva je precej zamotana. Petru Pavliču je Matilda Razmanova pripovedovala, da je hčerka obtožencev Alda pripovedovala Oiovi, kamor je pogosto zahajala, da je stari oče padel po stopnicah, nakar ga je oče zavlekel za hišo. Razmanova je trdila, da je to slišala iz ust Ojeve. Pavlič pa je to vest prijavil policiji in tako je policija prav v njegovi hiši zaslišala obe ženski, vendar sta tedaj obe, tako je namreč Pavlič včeraj med razpravo povedal, zanikali. Oieva je trdila, da ji ni mala Alda ničesar povedala. Razmanova pa je zanikala, da bi to vest slišala iz ust svoje podnajemnice Oieve. Pavliču se je to zdelo sumljivo in nekega dne je Razmanovo povprašal kaj pomeni, da je vest zanikala, čeprav je to njemu osebno pripovedovala. Razmanova mu je tedaj odgovorila, da je to govorila iz sovraštva. Do koga pa ni povedala in tako si je Pavlič mislil, da je ženska vest razširjala iz sovraštva do Križmančiča. Zaslševanje priče se je precej zavleklo, nakar so poklicali delavca Acegata Cečutija, ki je leta 1948. leta pokril vodnjak, v katerem so našli okostje, s cementnim pokrovom. Zadnji je prišel na vrsto nar. Benvenuti, ki je prvi zaslišal Križmančiča. Na vprašanje predsednika, zakaj je zapisnik nepopoln, je narednik izjavil, da je Križmančiča le površno zaslišal, da ne bi vzbudil sum, da policija že ve o zadevi. Policija je namreč že vedela o govoricah in je previdno preiskovala zadevo. Prav iz teh razlogov mu je insp. Casilli ukazal, naj bo zaslševanje le površno.

Ker ni bilo več prič je predsednik odložil razpravo na ponedeljek ob 9.30, ko bodo zaslišali oba Križmančičeva brata in njegovega sina Klavdija. Možno pa je tudi, da bodo ponovno zaslišali zdravniške izvedence, ki so sestavili poročilo o pregledu najdenega okostja.

Predsednik Palermo, tožilec Santanastaso, zapisnikar Neri, obramba odv. Annoscia, Caravelli in Savastano.

Nesreča pri natovarjanju

Včeraj dopoldan so s privatnim avtomobilom pripeljali v splošno bolnico in sprejeli na ortopedskem oddelku 47-letnega Giusepa Stulleja iz Ul. Foscolo 38, kateremu so zdravniki ugotovili več ran na levi nogi. Stulle je ob sprejemu v bolnico izjavil, da je delal v nekem kamnolomu v bližini Nabrežine, in sicer pri natovarjanju kamiona. Pomagal je naložiti kamion, z namenom, da bi ga potem odpeljal, toda ko je stopil z nogo na neko skalo; se je ta premaknila in ga potegnila za seboj. Prevrnil se je čez škarpo, pri padcu pa se je ranil, zaradi česar se bo moral zdraviti približno 20 dni.

Na cesti slabo

Sinoči ob 20.45 je čuvaj v palači Telve poklical policijsko postajo in zahteval takoj policijski avtomobil, ki naj bi prepeljal neko žensko v bolnico. Čuvaj je pripomnil, da je ženski slabo in da je že poklical rešilno postajo, vendar ni bilo takrat nobene ambulante na razpolago. Neki policijski avto je res prišel pred palačo Telve, kjer so dvignili starejšo žensko in jo odpeljali v bolnico na III. medicinski oddelek. Tam je kmalu zatem umrla, in sicer naravne smrti.

Ker pokojnica ni imela pri sebi osebnih listin, so šele po nekem pismu prišli do naslova sorodnikov, katere so takoj odpeljali v bolnico. Ti so izjavili, da je pokojnica 64 let stara Gioconda Celentano por. Spanger iz Ul. F. Severo 161, lastnica pranilce v Ul.

FURLANSKA AVTONOMIJA IN PARLAMENTARNE VOLITVE

Zapadel je rok za predložitev volilnih list, in, kot je znano, v videmski pokrajini ni bilo mogoče postaviti nobene avtonomistične volilne liste. Slovenci in tisti Furlani, ki se zavzemajo za avtonomijo svoje pokrajine, so bili nasilno eliminirani, ker novi volilni zakon zahteva, da mora neka lista biti predložena vsaj v pe- volilnih okrožjih, če se hoče udeležiti volitev.

Toda najboljši dokaz za to avtonomistične misli in moč protinacionalističnega razpoloženja ne le furlanskega prebivalstva imamo v tem, da se vse več ali manj nacionalistično pobarvane stranke v svoji volilni propagandi skušajo zavzemati za avtonomijo.

Tako se spričo bližnjih parlamentarnih volitev tista krščanska demokracija, ki nosi glavno odgovornost za izostalo uresničenje avtonomije s posebnim statutom Furlaniji (v petih letih nisko našli časa za izdobritev ustreznega zakona!), odkrito zavzema vprav za tisto avtonomijo Furlanije, ki jo od zadnjih volitev ni hotela uzakoniti. Na ta način bo posredno obsoja svojo lastno vlado. A česa ne bi ona napravila, da bi si pridobila tudi furlanske glasove!

Kominformovci so, s svoje strani, bili vedno nasprotni pokrajinskim avtonomijam, in tem bolj avtonomiji furlanske pokrajine. To njihovo stališče je tesno povezano s splošnim stališčem kominformizma, ki je stalno zavzema za birokratizacijo. Toda sedaj so se tudi oni spreobrnili in se ogrevajo za avtonomijo. Tako zasledimo v «Friuli lavoratore», ki je glasni novi videmski tednik, ceo uvodnik, ki obravnava vprašanje pokrajinske avtonomije, in kjer je govora tudi o PSDF. Temu gibanju velja njihov napad tega tednika, ker ga smatra za hlapčevsko orodje demokristjanov v volitvah leta 1948. Hkrati pa vrši lastno propagando za pokrajinsko avtonomijo, zatrjujoč pri tem, da je mogoče doseči le, če bo furlansko prebivalstvo podprlo kominformovce in ne demokristjane, ki so to gibanje izdali in izdali.

A ta dva primera nista osamljena. Poleg njiju imamo tudi frakcijo Gibanja za socialistično avtonomijo poslancev Tessitorija in Zanfagnini-ja. Ta sta začela izdajati lastni periodičen list, kjer je v vsakem govora o vprašanju furlanske avtonomije. O tem vprašanju pa razpravlja na tako radikalen način, da celo prekaša najradikalnejše zahteve in zahteve samega PSDF. Tako zadržanje je tem bolj čudno, če pomislimo, da za brani gibanje, ki ga vodi poslanec Zanfagnini, človek, ki ga so ga vsi poznali za odkritega nasprotnika avtonomije. In ki je furlanske avtonomiste večkrat napadel, češ da so «titoslavi» in «titini».

Bližnje volitve in potreba, da si zagotovijo glasove furlanskega prebivalstva, so prisilile vse te stranke, gibanja in voditelje, da se začenjajo zavzemati za furlansko avtonomijo. Hinavščina, zlasti vladnih strank, pa je pri tem očitna. Že z novim volilnim zakonom so poskrbeli, da bi furlansko avtonomistično gibanje ne moglo nastopiti samostojno, da ponovno ne omenjamo dejstva, da so vseh pet let imeli časa na pretek za odobritev zakona o tolikokrat obljubljeni avtonomiji furlanske pokrajine, pa tega niso storili. In da gre pri tem za resno gibanje Furlanov in Slovencev, imamo najboljši dokaz vprav v najnovejšem avtonomističnem propagandnem bobnanju vseh teh strank, ki se potegujejo za furlanske glasove.

Moralno vzeto, bi nas moglo tako zadržanje presenetiti, a vendar le do neke mere. Priznati je treba, da gre pri teh, v bistvu nacionalističnih strankah in njihovih voditeljih, le za neko vrsto volilnih krokarjev, ki se brez sramu dobrikajo furlanskim in slovenskim žrtvam njihove lastne verolomne politike, z namenom, da bi Furlani in beneški Slovenci sedli na njihove dobro namazane limanice.

Toda vsa ta nepoštena politična igra more trajati le dogleden čas. Furlani in beneški Slovenci niso politično tako nezreli in nedorasli, da bi mogli trajno zaupati ljudem, ki eno govore, drugo mislijo, delajo pa vedno proti osnovnim interesom furlanskega in slovenskega prebivalstva, ki vidi le v zakonski zaščiti avtonomije furlanske pokrajine jamstvo za svoj nemoten gospodarski in socialni razvoj, narodno enakopravnost in blagostanje.

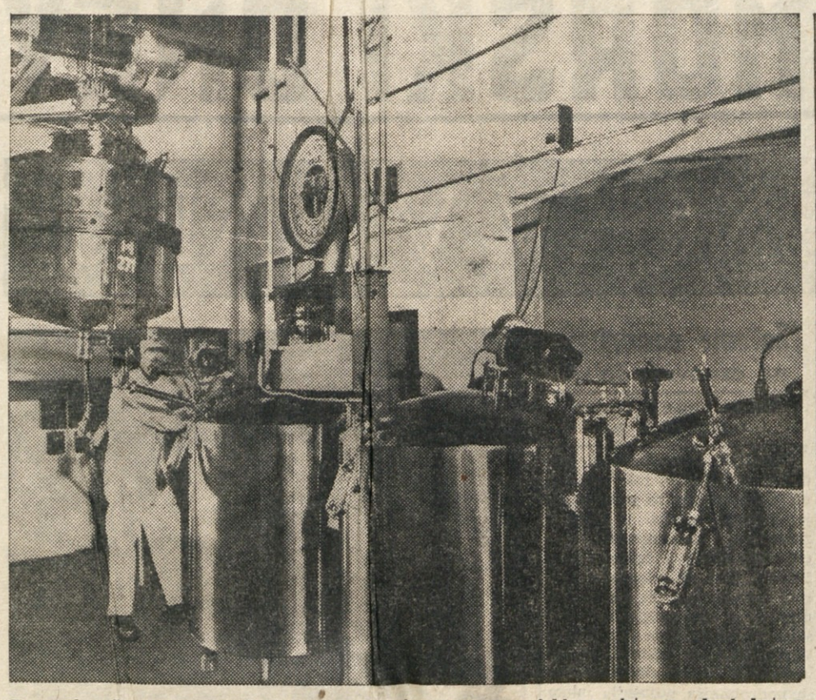

Za novi način konserviranja mleka so potrebne brezhibne jeklene cisterne, skozi katere se pretaka mleko, ki je dospelo od kmetovalca. Ves čas ne pride mleko v nikak stik z zrakom.

DVA SIMFONIČNA KONCERTA TRŽAŠKE FILHARMONIJE

ALBERT IN CELIBIDACHE

V «Verdiju» smo slišali v zadnjem času dva dobra simfonična koncerta. Prvi je imel na sporedu Brahmsovo drugo simfonijo op. 73 ter R. Wagnerja: Preludij k 1. dejanju opere «Lohengrin», Napev na vel. petek iz Parsifala, preludij in smrt Izolde iz opere «Tristan in Izolda» ter uverturo opere «Nuernberški pevci mojstri». Dasi so ta dela zelo znana, je zlasti glede drugega dela sporeda važno, da je dirigiral koncert wagnerjanec Herbert Albert odličen interpret te vrste glasbe, ki dirigira v Trstu običajno tudi Wagnerjeve opere.

Toda prav zato, ker so bila publiki dela sporeda dobro znana in je imela pred seboj pri izvajanju tega programa že marsikaterega odličnega dirigenta, je bila Al. bertova naloga dati svoji interpretaciji neko posebnost, ki bi zadostila vsem zahtevam poslušalcev. To mu je uspelo, ker je znal dati orkestru izredno čustvenost.

Se večji uspeh pa je dosegel na zadnjem koncertu Sergiu Celibidache. Tudi ta nastop ni bil toliko pomemben glede sporeda, saj je vseboval znano Beethovnovo uverturo iz opere «Fidelio» - Leonoro N. 3, Ravelovo «Špansko rapsodijo» in Peto simfonijo Čajkovskega, marveč bolj zavoljo osebnosti dirigenta.

Njegov prihod so nekateri tukajšnji listi najavili s skoro prevelikim novinarskim pompom, čeprav vodi Celibidache, ki ima komaj 40 let, že od leta 1945. orkester berlinskega radia ter nastopa tudi kot dirigent ondotne filharmonije ter na turnejah po tujih državah.

Celibidache si je pridobil vsekakor izredno muzikalno kulturo, pozna očividno do dna posamezna godala ter razpolaga z izrednim občutjem. Vse to mu pomaga, da zna izvabiti iz instrumentov vso liričnost ali epičnost glasov, da jim podeli pravo barvo, da izvede s točnostjo tempe ter pravilno niansira prehode v crescende ali decrescende. Globoka splošna kultura (saj je diplomiral v klavirju, kompoziciji in muzikologiji ter poleg tega promoviral v filozofiji) pa mu omogoča pravo umevanje skladateljeve zamisli in duše. Okolnost, da dirigira na pamet brez partiture, mu dopušča, da se med izvajanjem še močneje poglobi v interpretacijo.

Gost je pokazal pri dirigiranju tehnične posebnosti in sposobnosti, s katerimi mu uspe, da zlije orkester v harmonično celoto, dasi se nam zdijo nekatere geste nekoliko preveč markirane. Celibidache je pokazal v podajanju, da zna biti izredno živahen pa tudi umerjen.

Najbolj smo bili radovedni, kako bo prikazal Ravelovo «Špansko rapsodijo». V vseh štirih stavkih skladbe je ustvaril razpoloženje, ki ga po «Nočnem preludiju» lahko izzovejo le španski plesi kot so «Habanera», «Malaguena» in «Feria», po katerih je avtor imenoval posamezne stavke svoje skladbe. Orkester je odigral ves opus v sanjavo mističnem zanosu, polnem južnaškega ritma, ob prelepih pianissimo lokov in pihal, pa tudi izrednih nekako zvižgom podobnih glasov, dokler ni v zadnjem stavku zbesnel v ekstazo ter ob močnem skoro kričečem finalu nenadno prelomil vso idilo in končal.

Dramatično in sonorno so zveneli toni v Beethovnovi uverturi, v katero je vložil dirigent zopet izredno umetniško dojemanje. Že ob tej točki, ki je bila prva na sporedu, smo imeli vtis, da orkester čuti, da ga vodi miselno globok in impulziven dirigent, z veliko sugestivno silo, ki jo neopazno prenaša tudi na godbenike.

Kot Romun in sosed Rusov je podal v avtorjevem duhu tudi Čajkovskega. Kakor je bil temperamenten v forte in fortissimo, je v drugem in tretjem stavku (Andante cantabile in Allegro moderato) naravnost plaval ob liričnj melodiji in zvokih valčka, ki prehaja s ponavljanjem od violin na falvte, klarinete, fagote in rogove do polnega sentimentalnega zanosa. Tudi ob bučnem koncu je dal dirigent skladbi izraz ruskega plesa s pravim ritmom kazačoka.

Publika je dirigenta vselej burno in iskreno aklamirala ter po končanem sporedu kar ni hotela zapustiti gledališča.

K uspehu tega koncerta je prispeval tudi orkester, ki je bil ves čas homogen, glasovi violin in lokov so bili čisti, pihala in ostali instrumenti brez raskavosti z okroglimi, toplimi glasovi.

Tl.

BLODNE FANTAZIJE ZAKRKNJENEGA VOJNEGA ZLOČINCA

«POHOD» NA ZAGREB

Za propalico Pavelića je Hrvatska zelo elastičen geografski pojem; njeno etnično ozemlje so si, z njegovim pristankom, razkosali njegovi italijanski in madžarski pajdaši; nič čudnega torej, če on in njegovi krvavi bratje uživajo zaščito in podporo Italije in Vatikana

Dva meseca pozneje, in sicer 26. maja 1939 se je Ciano ponovno sestal z Mačkovim zaupnim slom Carneluttijem. O tem Ciano piše: «...Potrdil mi je, da je Maček odločno sklenil prekiniti vsako sporazumevanje z Beogradom. Sporazumeli smo se in napravili tudi zapisnik o sledečem: 1. Italija bo z 20 milijoni dinarjev gmotno podprla Mačkovo hrvaško vstajo; 2. On (t. j. Maček) se obvezuje, da bo v času štirih do šestih mesecev pripravil vstajo; 3. Poklicane bodo takoj italijanske sile, ki naj vzpostavijo red in mir; 4. Hrvaška bo proglasila svojo samostojnost v konfederaciji z Rimom...»

STOL, KI AVTOMATIČNO MEČE PADALCE Z LETAL. Med nedavnimi poskusi nad Oxfordshireom je tak avtomatični stol vrgel med letom v višini 10.000 m iz letala na reakcijski pogon vrste «Meteor» britanskega padalca Bernarda Lyncha, ki ga vidimo na sliki.

„Pohod" na Zagreb

Ko so se razmere v Evropi zaostrile in ko je Mussolini opazil, da mu Pavelič nudi večje jamstvo, je opustil svoje načrte z Mačkom in se oprl v glavnem na Pavelića in njegove ustaše. V zadnjih mesecih je dal Paveliću na razpolago celò radiooddajno postajo v Firencah, ki se je javljala pod značko Velebita. Hitler, ki je podobno kot Mussolini stremel za tem, da bi si osvojil Balkan, je v tem času nekoliko spremenil svoje načrte. Pripravljal je svoj napad na Sovjetsko zvezo, imel na svoji strani Bolgarijo, Romunijo in Madžarsko. In Jugoslavija s Pavlom Karadžorževićem, Cvetkovičem in Mačkom na čelu je bila itak že nemška kolonija in Hitlerja verjetno ni mikalo podvzemati tu kakih ukrepov, ki bi ga motili v njegovih načrtih drugje. Ker pa je jugoslovansko ljudstvo razbilo sporazum med Hitlerjem in kapitulantsko beograjsko vlado, so se dogodki začeli vrstiti z neverjetno naglico. Pavelič in Mussolini sta napravila vse, da bi prehitela Hitlerja pri njegovih načrtih. Ko so, zaradi neznatnega odpora izdane jugoslovanske vojske nacistične čete že pridrvele v Zagreb, je bil Pavelič šele na poti iz Rima, kjer mu je Mussolini sam dal zadnja navodila.

Da se ne bi zameril Hitlerju, je Pavelič počakal nekaj dni v Karlovcu, da bi prej po «diplomatski poti» uredil svoj odnos do «svoje» države in do najvišjega gospodarja Hitlerja. Medtem pa so Paveličevi ljudje, in sicer skupina ustašev, ki se je že leto prej, in sicer v času preusmeritve jugoslovanske uradne politike k sodelovanju s fašistično osjo vrnila v Zagreb, proglasila Nezavisno hrvaško državo s Paveličem kot «poglavnikom» na čelu. Po večdnevnih razgovorih v Karlovcu se je končno Pavelič ponoči, v spremstvu nemških tankov, prikradel v Zagreb.

Izdajstvo dr. Mačka

Preden spregovorimo o usutaškem krvavem izvajanju oblasti, moramo omeniti še nekaj drugih dogodkov. Omenili smo že, da je Pavelič v času, ko je Slavko Kvaternik proglasil «NDH», bil žele na poti v «svojo domovino». Toda pri ustvarjanju te nove države je vsaj posredno sodeloval tudi že omenjeni dr. Vladko Maček. Na zasliševanju po vojni je bivši Paveličev «doglavnik» Slavko Kvaternik izjavil, da je pred proglasitvijo NDH osebno obiskal dr. Mačka. Slavko Kvaternik tako opisuje ta dogodek: «*H gospodu Mačku sem prišel neoboružen. Z menoj je bil tudi gospod Weesenmayer (Hitlerjev poslanik), ki ga nisem povabil s sabo. Ko sem vstopil, je bila pri Mačku vsa njegova oborožena garda, konjeniki. V sobi sta sedela on in Košutič. Dr. Mačku sem rekel, da bom proglasil po radiu odcepitev Hrvatske od Simoviča* (mišljena je tu jugoslovanska vlada po državnem udaru 27. marca 1941 - op. ur.), *ker tega ni storil on. Zaradi kontinuitete ljudske volje in legalnosti vodstva, bi bilo zato potrebno, da dà on podobno izjavo, in to povsem gotovo, ker je zame zelo važno, da se ohrani red in mir, da to ne bo kako revolucionarno dejanje, ampak dejanje, ki izhaja iz volje ljudstva in njegovih predstavnikov. Gospod Maček se je nato na kratko pogovoril z ing. Košutičem, in to kar pri mizi... Maček je diktiral Košutiču, in onadva sta med seboj izmenjavala svoje mnenje. Jaz se v to nisem vmešal niti z besedo. In ko je bilo to končano, je Košutič vse prepisal na dolg listek ter mi ga izročil. Jaz sem prečital listek, na njem je pisalo, da se ljudstvo poziva naj podpre novo stanje, naj obdrži red in mir in naj podpre oblast...*»

V kolikor bi to ne zadostovalo, je še en dokaz, kako je vsaj Maček posredno botroval «novi državi». Še preden je Slavko Kvaternik šel k dr. Mačku, je poklical k sebi poveljnika Subašičevega (posredno Mačkovega) orožništva, generala Tartaglio in poveljnika Mačkove «zaštite» Zvonka Kovačeviča, ki sta se mu takoj dala na razpolago in prevzela policijsko oblast v Zagrebu.

Mussolini pošlje z letalom Anfusa k Paveliču v Karlovac

Kaj pa se je medtem dogajalo v Rimu? Kot smo že omenili, je Mussolini podprl Pavelića zato, ker mu je bil ta dovolj močno jamstvo, da si bo ugrabil tako zaželeno drugo obalo Jadrana, Dalmacijo. Vendar pa Mussolini ni do tedaj nikoli dobil od Pavelića kakega pisanega potrdila. In sedaj, ko so bile nemške čete že v Zagrebu, je to postajalo zelo pereče, in postalo bi lahko celo usodno. Zato je Mussolini poslal za Paveličem svojega zaupnega sla, ki bi moral «izsiliti» od njega vsaj kako izjavo «na častno besedo». To je bilo zelo nujno in zato je Mussolini poslal svojega diplomata Anfusa kar z letalom v Zagreb. Ker pa je Pavelič, kot smo že prej omenili, čakal v Karlovcu, kdaj mu bodo Nemci dovolil vstop v Zagreb, ga je Anfuso moral poiskati v Karlovcu. Kot piše Anfuso v svoji knjigi «*Od palače Venezia do Gardskega jezera*», je končno Pavelič po telefonskem razgovoru, ki ga je imel z Berlinom in na katerega je čakal vso noč, ponovno potrdil ceno za svojo oblast in sicer odstopitev vse Dalmacije in dela Hrvaškega Primorja Italiji. Pred to odcepitvijo pa si je Madžarska že kar sama, po pristanku Nemčije, odtrgala del Prekmurja in vso Bačko in Baranjo. Glavni partner, Hitlerjeva Nemčija, neposredno sicer ni pobrala nič, to pa ji ni bilo niti potrebno, saj je bila vsa NDH z njeno vlado vred en sam nemški «gau».

Tako se je končala prva faza in sicer razkosanje Jugoslavije in tudi hrvaškega ozemlja in vzpostavitev najbolj krvavega režima, kar ga v vsej svoji zgodovini pozna Balkan.

Po svojem prihodu v Zagreb je Pavelič takoj sestavil svojo vlado, in sicer postavil je vanjo vse najbolj znane krvoloke, ki so delili z njim usodo v izgnanstvu in se tam pripravljali na bodoče klanje. Kmalu zatem pa se je odpravil na pot. Vendar pa ne po «svoji» državi, kajti tu je bil «teren» tako vroč, da se je v vsem času svoje vlade pojavil le redko izven svojega doma in svojega ministrstva. Pavelič je najprej odpotoval v Ljubljano, kjer se je sestal z italijanskim ministrom za zunanje zadeve Cianom. Nato je odšel, v spremstvu sto ljudi, v Rim in se poklonil svojemu šefu Mussoliniju. Ni potekel niti mesec, ko je bil že v Nemčiji pri vrhovnemu šefu Hitlerju, in nato spet v Benetkah, kjer je z zastopniki Italije, Nemčije in Japonske sklenil pristop svoje NDH k trojnemu paktu.

V smislu te zveze je napovedal vojno Sovjetski zvezi in 14. decembra tudi Angliji in ZDA.

Mesar na delu

Ko je tako Pavelič s pomočjo največjih sovražnikov hrvatskega in sploh vseh balkanskih narodov, rimskega in nemškega imperializma, prišel na oblast in ko si je sestavil iz raznih zločinskih tipov, kot so bili Slavko Kvaternik, Mile Budak, Andria Artukovič in podobni svojo vlado, se je lotil dela po načrtih, ki si jih je pripravil v družbi svojih sodelavcev v dvanajstletnem «izgnanstvu».

Njegov načrt je bil: iztrebiti vse Srbe, Žide in tiste Hrvate, ki niso hoteli pristati na ustaštvo. Ker pa je bilo tako usmerjena samo njegova ožja druščina ter 500 ustašev, ki jih je v dvanajstletnem «izgnanstvu» zbral z vseh koncev in krajev, se je moral najprej lotiti posebne kampanje, da bi tudi med hrvaškim ljudstvom zavladalo tako sovraštvo do Srbov, kot so ga gojili ustaši «povratnici», t. j. ustaši, ki so se z njim vrnili iz inozemstva. Zato je tudi vse te svoje ustaše, to se pravi svoj najbolj zvesti kader, porazdelil po vsej NDH, da je z njimi dejansko zasedel ali vsaj kontroliral svoj glavni, upravni, sodni, policijski in vojaški aparat.

Če bi hoteli obrazložiti, zakaj se je Pavelič tako pognal proti Srbom in Židom, bi morali ponovno ponavljati to, kar smo že omenili v kratkem historiatu ustaštva. Na vsak način pa moramo omeniti le nekaj razlogov, ki so takorekoč narekovali Paveliču tako politiko: predvsem je Pavelič hlapčevsko izvajal želje nemškega in italijanskega gospodarja, ki je v vsej svoji zgodovini težil za tem, da bi oslabil Balkan. Bratomorno klanje pa je najboljše sredstvo za oslabitev Balkana. Drugič: Pavelič je vedno sovražil Srbe, fašistična ideologija pa mu je nalagala še mržnjo do Židov. Tretjič: hrvatsko ljudstvo ni moglo odpustiti Paveliču, da je prodal Dalmacijo in del Hrvatskega Primorja Mussoliniju. Prekmurje pa Madžarom. Potrebno je bilo zato to nezadovoljstvo preusmeriti in obrniti pozornost ljudstva na to, kar se dogaja doma. Četrtič: z razdeljevanjem poropanega srbskega in židovskega imetja Hrvatom je skušal ublažiti nezadovoljstvo med ljudstvom in pridobiti Hrvate, za svoje «gibanje».

O žrtvah, ki so zaradi teh zločinskih Paveličevih računov izgubili življenje, ne bo nikoli dovolj povedanega. Gotovo je tudi, da ne bo zgodovina nikoli mogla poročati točnega števila žrtev. Do sedaj pa velja še vedno kot najbolj točno število 800.000 mrtvih kar je približno 18 odst. vsega prebivalstva bivše NDH.

(Nadaljevanje sledi)

Nylon v industriji

Na britanskem industrijskem velesejmu, razstavlja neka britanska tovarna vlaken in vrvi tkanine iz nylona za industrijsko uporabo ter zobnike, ležaje in druge strojne dele iz te snovi.

Med drugim so razstavljena oblačila in filtri iz nylona za industrijsko uporabo ter razni zobniki in strojni deli za tekstilno, avtomobilsko in druge industrije.

Nylon, ki smo ga doslej poznali le kot tekstilno vlakno, se je pričel uveljavljati tudi kot plastičen material, ter vedno bolj tekmuje ne samo z drugimi podobnimi vrstami sintetičnega materiala, temveč tudi z jeklom, medenino, bakrom in drugimi kovinami. Ima razne dobre fizikalne in mehanične lastnosti kot na primer: je zelo močan, se ne obrabi, je lahak, ne gori ter je odporen tudi proti visokim temperaturam in kemičnim reagentom.

Manjša se število žrtev ki jih terja jetika

Svetovna zdravstvena organizacija (WHO) je objavila, da je umrljivost zaradi jetike znatno padla. Iz pregleda, ki so ga izvršili v 21 državah, katere imajo skupno 404 milijone prebivalcev, je razvidno da se je po drugi svetovni vojni letna raven umrljivosti zaradi pljučne tuberkuloze zmanjšala za 50%. Na Svedskem je padla za 68%, na Norveškem za 60%, v Franciji za 48%, v Združenih državah za 47%, najmanj pa v Španiji to je za 6%.

Indijski pevec na gostovanju v ZDA

Pod pokroviteljstvom indijskega generalnega konzula v New Yorku je imel indijski pevec N. P. Balakrishnan nocoj koncert v tako imenovanem «India House» v New Yorku. V prihodnjih dneh bo nastopil še v Los Angelesu, v San Franciscu in Chicagu. Preden odpotuje v Evropo, obišče tudi Kanado.

Življenjska doba Američanov se daljša

Povprečna življenjska doba Američanov se je v zadnjih 12 letih podaljšala za tri leta. Kot poročajo, znaša sedaj 67 let, v začetku tega stoletja pa je znašala samo 48 let.

INTERVJU DOPISNIKA «COLUMBIA BROADCASTING SYSTEM» IZ L. 1946

LITVINOV PROTI STALINU

(Nadaljevanje in konec)

Sporazumela sva se, da bilo preveč tvegano, objaviti neverjeten intervju. Vendar ko material po tajni poti nujno poslali ameriškemu državnemu tajniku Byrnesu, ki se je tedaj boril z ministrom zunanjih zadev Molotovom. To je privedlo do zaostritve ameriške politike, kar je brez dvoma Litvinov tudi želel.

Zakaj je Maksim Litvinov postavil na kocko svoje življenje, ko je posredno svetoval padlu, naj ne popušča Rusiji? Prvi znak se je pojavil 24. avgusta 1946, ko je «Pravda» objavila kratko poročilo: «Maksimović Litvinov je bil razrešen dolžnosti namestnika ministra zunanjih zadev». Verjetno sem prišel v njegov urad kmalu za tem, ko je bil obveščen, da bo kmalu razrešen dolžnosti. Ogenj v njegovi peči v tako vročem dnevu mi ne bil lahko spomnil na to, da sežiga privatne dokumente. Za Litvinova je bila verjetno zadnja priložnost, da se obširno pogovori z nekim zapadnjakom in skleni je, da se čuje tudi njegovo mnenje.

To dejanje mu je gotovo narekovalo njegovo predvidevanje tragedije. Po letu 1930 je bil Litvinov kot ljudski komisar za zunanje zadeve zarezal v zgodovini svojo brazdo. Leta 1933 je dosegel, da so ZDA stopile v diplomatske odnose z Rusijo, vstopil v Društvo narodov. Podpisal je pakte o nenapadanju in leta 1934 pa je dosegel njen sprejem z mnogimi evropskimi in azijskimi ruskimi sosedi in utrl pot za razgovore o vzajemni pomoči s Francijo in Češkoslovaško.

Ta zunanja politika je bila plod krute nujnosti. Borba za nasledstvo, petletni načrt, kolektivizacija poljedelstva, pomanjkanje in «čistke» v desetletju od 1930 do 1940 so krvavo pretresale Rusijo. Medtem ko je uničeval svoje notranje nasprotnike, je sovjetski režim neobhodno potreboval zaščito pred zunanjim pritiskom. Ko je bilo to doseženo, se je Stalin smatral za dovolj močnega, da je likvidiral Litvinova in ga zamenjal z Molotovom.

Ko je leta 1941 Hitler napadel Rusijo, se je Litvinov ponovno in kmalu pojavil na torišču. Imenovan je bil za poslanika v Washingtonu in dve leti je zagovarjal stvar demokratske koalicije. Niti najmanj ne dvomim v Litvinovo iskrenost. Toda Stalin ni bil iskren. Poleti leta 1943 se je vojna usoda spremenila. Stalin se je spet smatral za močnega in je v avgustu razrešil Litvinova.

Sedaj je bil Litvinov spet prestavljen, vendar na neko mesto brez odgovornosti. Postal je namestnik ministra za zunanje zadeve Molotova. Ni imel vpliva v politiki. Dokler je bil na tem mestu pa je vendar bil vedno pri roki, da bi ga ponovno angažirali, ako bi se sovjetska politika spremenila. Postal je simbol sovjetske dobre volje, da živi z Zapadom v neki razumni toleranci. Ko je leta 1946 bil odpuščen, je Litvinov moral vedeti, da ga ne bodo več poklicali nazaj. Stalin ni več vedel, za kaj naj bi uporabil človeka, ki je pošteno verjel, da Sovjetska zveza lahko živi vzporedno z zapadnim svetom.

Od trenutka, ko sem v ameriškem poslaništvu povedal svoj doživljaj, je bil opomin Litvinova smatran za zelo važno državno tajnost. Ta je izsilil in utrdil sklep Zapada, da zaustavi sovjetsko agresijo. Ta opomin ni bil neka iznenadujoča novost. Že dolgo vrsto let so ameriški diplomati na več ali manj isti način poročali o sovjetskih namerah. Toda neki vplivni krogi v državnem departmaju so taka poročila smatrali za zastrupljena z «akutnim moskovitizmom».

Litvinov je objasnil, da sovjetska diplomacija ni vrsta nepredvidenih dejanj, ampak solidna politična veriga. Ta ni temeljila na nesporazumih, ampak na odločnem sklepu. Moskve, da zemlja ni dovolj velika, da bi na njej lahko živeli drug ob drugem komunisti in nekomunisti. Litvinov je enkrat za vedno odbil sovjetsko propagando in hrabril ameriške državnike, naj delajo po svojem prepričanju. To je bila Litvinova oporoka zapadnemu svetu.

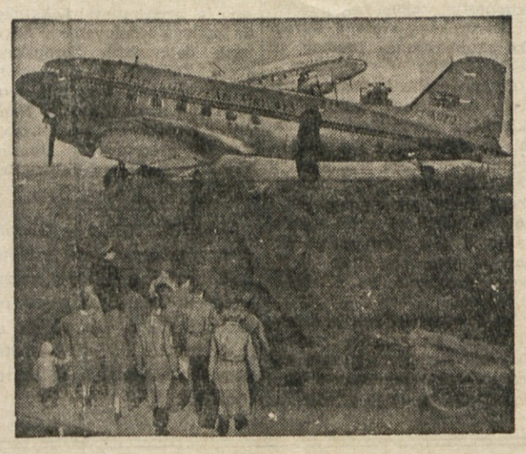

Slika kaže eno številnih letal angleške letalske družbe British European Airways na berlinskem letališču Tempelhof. S takimi in drugimi ameriškimi in francoskimi letali prevažajo noč in dan begunce, približno 2.500 dnevno, iz Berlina v zahodno Nemčijo.

Kremeljsko vabilo na ples

— «Le da me ne pohodite !»

TRST, petek 8. maja 1953

PRIMORSKI DNEVNIK

VREME Vremenska napoved za danes: napovedujejo pretežno oblačno vreme z možnostjo padavin. — Temperatura bo nekoliko padla. — Včerajšnja najvišja temperatura v Trstu je bila 18.5 stopinje; najnižja pa 8 stopinj.

RADIO Opozarjamo vas na sledeče oddaje: **Jug. cone Trsta:** 11.00: N. R. Korsakov: Španski capriccio. — **Trst II.:** 20.30: Tržaški kulturni razgledi. — **Trst I.:** 18.00: Amerikanske ljudske pesmi. — **Slovenija:** 22.15: Nočni koncert orkestra Slovenske filharmonije.

DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI

ŠE VEDNO O SPORU MED NAJEMNIKI IN USTANOVO „TRE VENEZIE"

Da bi se demokristjani ne razkrinkali so preložili sodno razpravo na 18. junij

Vse kaže, da bo zaradi počitnic prišlo do razsodbe šele jeseni

Tudi v četrtek dopoldne ni prišlo na civilnem sodišču v Gorici do razsodbe v procesu proti slovenskim najemnikom.

Po kratkih poročilih sta se oba odvetnika sporazumela za odložitev razprave na poznejši čas. Tudi sodniki so po krajši diskusiji pristali na zahtevo odvetnikov. Predsednik sodišča dr. Suich je obrazložil njihovo stališče, da se razprava za vse obtožence prenese na 18. junij. Vendar je dal razumeti, da tudi takrat ne bo verjetno prišlo do končne razsodbe, kajti sodišče bo v tem času glede na volitve in nekatera druga dela preveč zaposleno. 18. junija je tudi zadnje zasedanje civilnega sodišča in je zato pričakovati razsodbo šele v jeseni.

Vsekakor je z današnjim odlokom, da se razprava prenese na 18. junij, uspelo vladni stranki ustvariti negotovost položaja, ki naj ne bi niti pozitivno niti negativno vplival na zainteresirane v omenjenem sporu. Toda kljub temu je našim kmetom dobro poznan odnos demokristjanov do spora z ustanovo Tre Venezie. Preveč jasno so se namreč tako v občinskem svetu v Gorici kakor tudi v pokrajinskem svetu razgalili demokristjanski prvaki prav v tem vprašanju, ki je življenjske važnosti za našega kmeta v slovenskih vaseh onkraj Soče. Njihova povzdigovanja prednosti «skupnega gospodarstva», kakršnega si zamišlja Ente, je samo znak tiste protiljudske politike, ki jo v Italiji vodi demokristjanska vlada že od prvega trenutka, ko je stopila na oblast. Zatorej tudi preložitev razprave na povolilni čas pomeni, da sodišče, katero naj bo po besedah demokristjanskih občinskih mož edino odgovorno za ureditev spora, ne mara v kočljivem predvolilnem času sprejeti odločitve, ki bi morda kompromitirala ali celo razkrinkala prave namere demokristjanov do slovenskih kmetov na Goriškem.

Sladkor in kava

za potrošnike iz Gorice in Sovodenj

Trgovinska zbornica sporoča, da bodo v petek 8. t. m. pričeli razdeljevati kontingent kave in sladkorja potrošnikom iz Gorice in Sovodenj, in sicer: po 1 in pol kg sladkorja na odrezek 43 po 160 lir kg; 0,400 kg surove ali 0,320 kg pražene kave na odrezek št. 44. Razdeljevanje bodo zaključili 30. t. m.

Trgovine jestvin na drobno, upravniki menz, itd. naj dvignejo nakazila na sedežu Trgovinske zbornice, soba št. 6.

Volilno pismo nadškofa Ambrosija

V zadnjih dneh je vidnejše mesto v volilnih pripravah zavzelo pismo, ki ga je goriški škof Ambrosi poslal svojim vernikom in duhovnikom nadškofije. V njem navaja točke, po katerih je vsak kristjan dolžan voliti in to pravilno voliti. Na široko objasnjuje, katere stranke kristjan ne sme voliti ter končno prihaja do zaključka, da vsem kristjanom ostaja na izbiro le demokristjanska stranka, ki deluje po božjih pravilih in je vsak kristjan obvezen oddati zanjo svoj glas in zanjo propagirati. Takšne izjave so dali predstavniki katoliške cerkve tudi drugod in s tem dokazali vpliv, ki ga hoče med volivci imeti katoliška cerkev v Italiji.

PSDI je imela manjša zborovanja v nekaterih krajih goriške pokrajine ter danes eno v Stražicah.

Večji «kalibri» se bodo pomerili v nedeljo, in sicer za kominformiste Beltrame v Tržiču, za MSI pa bo imel otvoritveno volilno zborovanje v Gorici v nedeljo njihov občinskih svetovalec iz Trsta in tudi član centralnega odbora MSI Carlo Colognatti, ki kandidira prvi na listi za poslansko zbornico v volilnem okrožju Gorica - Videm - Belluno.

Nagradni natečaj za slikarje

Razpisan je bil natečaj med slikarji za nagrade «Michetti» v letu 1953. Prva nagrada je 1 milijon lir, ostale 3 nagrade po 100 tisoč lir. Nadalje so razne ustanove in zveze dale na razpolago več manjših nagrad od 50 do 200 tisoč lir vrednosti. Prizadeti slikarji naj svoja dela predložijo sedežu «Fondazione premio nazionale di pittura F. P. Michetti» (Francavilla al Mare) v okviru in dobro zavite. Rok za predložitev slik zapade 15. julija t. l.. Za podrobnejša pojasnila, naj se slikarji obrnejo na ustanovo za turizem v Ul. Morelli 37.

Začasne namestitve na osnovnih šolah

Rok za vlaganje prošenj zapade 30. t. m.

Tajništvo pokrajinskega sindikata za osnovne šole sporoča, da je ministrstvo za javno vzgojo objavilo uredbo v zvezi z začasnimi namestitvami na osnovnih šolah v šolskem letu 1953-54. Rok za vlaganje prošenj zapade 30. t. m. Omenjena uredba je na razglasni deski šolskega skrbništva na Korzu Verdi. Nestalni učitelji, ki so vpisani v šolske sindikate, se za podrobnejša pojasnila lahko obrnejo na tajništvo sindikata vsak torek in petek od 16. do 17. in vsak četrtek od 10. do 11.

KINO

VERDI. 17: «Največja predstava sveta», C. Wilde
VITTORIA. 17: «Neka mati se vrača», L. Valentino.
CENTRALE. 17: «Možje na lovu za pustolovščinami», J. Cagney in C. Calvet.
MODERNO. 17: «Indijska pesem», Sabù in G. Russell.

Starodavna kapelica na goriškem gradu.

NOČNI ČUVAJ V CRDA UMRL PO HUDI NESREČI

Domneva se, da je padel po stopnicah - Smrt je nastopila, ker mu je počila lobanja

Smrtna nezgoda, o kateri si policija še ni na jasnem, se je pripetila v soboto zvečer v tržiških ladjedelnicah. Okoli 22. je nastopil nočno službo 40-letni čuvaj Marino Secco iz Ul. Giulia. Ostali čuvaji, ki so z njim nastopili nočno službo, niso opazili na njem nobenega znaka neuravnovešenosti.

Nekaj pozneje je Secco odšel v prvo nadstropje, kjer so uradi čuvajev ladjedelnice, in je ves zgornji prostor razsvetlil. Ker je minilo že nekaj časa in ni bilo Secca nazaj so ga ostali čuvaji šli iskat. Z grozo so opazili ob robu zadnjih stopnic krvavo telo njihovega prijatelja, ki je ležal v nezavesti. Ker je bil hudo ranjen niso več odlašali in so poklicali na pomoč Rdeči križ. Rešilni avto je odpeljal ranjenca v glavno bolnico, kjer je po dveh dneh hiranja umrl, ne da bi prišel k zavesti. Zdravniki so po pregledu ugotovili poleg pretresa možgan, globoko rano na zatilniku, čelu in nad desnim očesom ter zlom dveh prstov.

Na podlagi avtopsije so dognali, da je nastopila smrt zaradi preloma lobanje. Domnevajo, da se je Secco verjetno spotaknil po stopnicah in padel s prvega nadstropja na tla.

Pokojnik je pustil samo ženo in dva sinova.

Opozorilo ministrstva za industrijo

Zveza trgovcev za goriško pokrajino sporoča, da je ministrstvo za industrijo ugotovilo, da razna podjetja, ki pridelujejo in prodajajo olje, dajejo svojim proizvodom fantastična imena, kar ne odgovarja predpisom. Čl. 1986 odloka od 27. septembra 1936 opozarja, da trgovci ne smejo razprodajati drugega oljčnega olja razen tistega, ki ustreza predpisom prvega in drugega člena omenjenega odloka. Razni nazivi olja, razen tega, da onemogočajo prebivalcem, da bi izbirali pravo olje, ovirajo tudi nadzorstvo nad proizvodi. Ministrstvo opozarja zato vse trgovce, da se strogo držijo omenjenih predpisov.

Vesti za trgovce

Zveza trgovcev za goriško pokrajino opozarja vse včlanjene tvrdke, da si na njenem sedežu na Korzu Italia št. 5 lahko ogledajo sledeče okrožnice: uvoz kontingenta aluminija za leto 1953; izvoz riža s plačilom v dolarjih; novi trgovinski sporazum z Norveško; trgovinska izmenjava s Kitajsko; uvoz surovih ovčjih kož iz Romunije; podaljšanje trgovinskega sporazuma s Francijo do 30 septembra t. l.

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in vso noč lekarna Kuerner na Korzu Italia št. 4 - tel. 25-76.

Iz beneških vasi

Zbiranje furlanskih bajk in legend

V zadnji številki «Gente friulana» mesečnika ENAL je razpis zanimivega natečaja o furlanskih bajkah in legendah. Tega natečaja se vsakdo lahko svobodno udeleži in je velike važnosti za proučevanje folklore in predvsem furlanske ljudske proze. Mesečniku «Gente friulana» je treba poslati bajke, legende in pripovedke zbrane med ljudstvom in predvsem pri starejših osebah. Zato je nesmiselno pošiljati prepisane bajke ali legende iz knjig.

Zainteresirani bodo morali poslušati pri starejših osebah te bajke in jih zapisovati. Besedilo bo lahko napisano v furlanščini, italijanščini ter morebiti tudi v slovenskem in nemškem narečju.

Namen te ankete je zbrati čimveč ljudske proze in tako povečati krajevno folklorno dediščino. Najboljše bajke bodo objavili in nagradili. Za morebitna pojasnila se je treba obrniti na pokrajinski Enal, Ul. Girardini.

Čedad - Podbonesec

Tudi tukaj se je že pričela volilna kampanja posameznih strank. Vsakdo veliko obljublja, nihče pa obljub ne drži.

Št. Peter Slovenov

Na poziv komisarja ustanove za gorsko gospodarstvo je v torek obiskal Št. Peter Slovenov podtajnik za poljedelstvo in gozdarstvo Mariano Rumor in se tako seznanil z vprašanji gorskih krajev.

Sestal se je z občinskimi upravniki. Tudi ta njegov obisk spada v demokristjansko volilno propagando.

Pred sodno palačo lambreta v pešca

Danes popoldne je neki lambretist v Ul. Nazario Sauro v bližini goriškega sodišča povozil 62-letnega Henrika Simsiča iz Ul. Lunga 18. Simsič je koračil čez cesto v istem trenutku, ko je lambreta privozila mimo. Ker se je nekaj obotavljal na cesti in ni vedel ali naj gre nazaj ali naprej, je prišel pod vozilo. Nekateri orožniki, ki so bili priča nesreči, so brž poklicali rešilni avto Zelenega križa, ki je ponesrečenca odpeljal v mestno bolnico Brigata Pavia. Zdravniki so mu obvezali rano na glavi. Zdravil se bo približno 8 dni.

Vozni red

ki stopi v veljavo 17. maja.

PRIHODI :

Iz Trsta: 5.30, 6.24, 7.55, 8.22*), 8.30, 10.44, 13.55, 17.06, 19.10, 20.31, 23.19.

Iz Vidma: 0.23, 4.25, 6.08, 7.21, 8.29, 10.00, 13.56, 15.55, 17.10, 18.30*), 20.13, 21.24.

ODHODI :

Proti Trstu: 0.24, 6.10, 7.23, 8.33, 10.02, 13.58, 15.58, 17.12, 18.32*), 20.17, 21.26.

Proti Vidmu: 4.33, 5.23, 6.29, 7.57, 8.32, 10.46, 13.59, 16.00*), 17.13, 19.15, 20.36, 23.21.

*) S tem znakom označen vlak, ne vozi ob nedeljah.

Poletni rok izpitov na padovanski univerzi se prične 25. maja in bo po tistem vrstnem redu, ki je objavljen na razglasnih deskah posameznih fakultet.

GLASBENA ŠOLA V GORICI

ŠOLSKI MLADINSKI ZBOR IN DIJAŠKI MEŠANI ZBOR

pojeta v jutri 9. maja ob 20. uri v prosvetni dvorani na Korzu Verdi št. 1.

Pri klavirju: DAMIJANA BRATUŽ, LOJZKA PERSIČ
Pevovodja: TONE SEVER

SPORED:

1. Jacobus Gallus Carniolus:
   «Ecce quomodo moritur justus» Op. mus. II./13.
   «Orietur stella», Op. mus. I./14.
   «Resonet in laudibus», Op. mus. I./59.

* * *

2. France Marolt - Matija Tomc:
   «Ziljska svatba».
   a) Po nevesto pridejo,
   b) Nevesto pozivajo,
   c) Slovò od matere,
   č) Svatski rej,
   d) Slovo od doma,
   e) Nevesto odvedejo,
   f) Slovo družic od neveste.

* * *

3. Stevan Mokranjac:
   «II. rukoveta» (Iz moje domovine).
4. Risto Savin:
   «Tam nad jezerom» (Iz nar. opere «Gosposvetski sen»).
5. Anton Lajovic:
   «Pojte ptice», goriška
   «Oj božime», beneška
   «Dekletovo slovo», gorenjska
6. Oskar Dev:
   «Ptička veselo nad hiško žvrli», štajerska
   «Veseli letni časi», dolenjska
   «Gozdič je že zelen», gorenjska

* * *

7. Emil Adamič:
   «Čbelica mi leti čez goro».
8. Petar Krstič:
   «Svadbarske pesme iz Makedonije».
   a) «Zbirajte se iste rodeì»,
   b) «Ranila moma slavelja»
   c) «Sinoč me je mama le godila».

* * *

9. Matija Tomc:
   «Od Kneza Marka».
   «Luštnejšega ni». koroški

Vabila so na razpolago v knjigarni Carducci, na sedežu Zveze slovenskih prosvetnih društev Ul. Ascoli, pri Darku Suligoju, Ul. Carducci in pred pričetkom pri blagajni.

ZADNJA POROČILA

GOSPODARSKA KOMISIJA ZA EVROPO o dvigu evropske produkcije jekla

Mesečnik za statistiko pri OZN poudarja, da je v letu 1951 znašala svetovna proizvodnja železa in jekla 285 milijonov ton

ŽENEVA, 7. — Gospodarska komisija za Evropo (ECE) izjavlja v pravkar objavljenem poročilu, da bo lahko povečanje produkcije jekla dvignilo evropsko življenjsko raven.

Poročilo poziva prizadete vlade, da prispevajo k povečanju produkcije s tem, da razširjo ugodnsoti za najsodobnejše jeklarne. Te bi morale delati s polnim zaupanjem in s polno paro, da bi z zmanjšanjem stroškov dosegle še nedoseženo zmogljivost.

Poročilo navaja številne izdelke, ki jih je mogoče napraviti boljše in cenejše z modernizacijo jeklarn in s postopno izločitvijo negospodarskih tovarn.

Tako bo mogoče naglo doseči polno korist iz sodobnega produkcijskega postopka in tudi neizogibne socialne težave bodo zmanjšane na najmanjšo mero.

Do leta 1956 bo v Zahodni Evropi 11 najsodobnejših velikih jeklarn. V Združenih državah gradijo zdaj že 35. tako jeklarno. Sovjetska zveza pa jih bo imela do leta 1956 najmanj tri in verjetno še več.

Poročilo poudarja ogromno korist visoke produkcije. Medtem ko je v zadnjih 20 letih ameriška produkcija rasla, so cene padale in vedno bolj je rastlo povpraševanje.

Združene države so z najsodobnejšimi jeklarnami dvignile produkcijo, zmanjšale stroške ter povečale potrošnjo in tako dvignile življenjsko raven do novih višin.

Poročilo prihaja do sledečih zaključkov: 1. Najsodobnejše zahodnoevropske jeklarne so enake ameriškim ter z njimi lahko dosežejo iste uspehe, če izrabljajo njihovo polno zmogljivost. 2. Povečanje standardiziranja blaga potrošne industrije skupno z večjimi zalogami blaga za manjša naročila bi lahko povečalo zmogljivost industrije. V tem oziru je lahko poenotenje evropskega trga odločujoč činitelj. 3 Najsodobnejše jeklarne bodo imele močen vpliv na zmanjšanje stroškov. 4. Ker je zmanjšanje stroškov največje, če stroji delajo z največjo zmogljivostjo, priporočajo, da se produkcija kolikor mogoče osredotoči na najsodobnejše jeklarne.

Mesečni vestnik za statistike pri Organizaciji združenih narodov piše, da je dosegla proizvodnja železa in jekla v letu 1951 rekord in da je znašala 285 milijonov ton. Naslednje leto se je proizvodnja nekoliko znižala zaradi stavk v ameriških jeklarnah. Poleg tega je v mesečniku tudi primerjava svetovne železarske proizvodnje med 1929. in 1952. letom. Primerjava je pokazala, da je proizvodnja v Zahodni Evropi porasla za eno četrtino, medtem ko se je v Južni Ameriki dvignila za osem odstotkov. Leta 1951 je znašala francoska proizvodnja skupaj s posarsko 18.2 milijona ton, britanska 17.5 milijonov ton, zahodnonemška 11 milijonov, severnoameriška 129 milijonov, vzhodnoevropskega skupaj s SZ 46.1 milijonov ton.

BONN, 7. — Bivšega maršala in poveljnika skupine armad na vzhodni nemški fronti Ericha von Mansteina so danes izpustili iz zaporov. Hamburško britansko vojaško sodišče ga je leta 1949 obsodilo zaradi vojnih zločinov na 18 let zapora.

DELO EVROPSKEGA SVETA v novi evropski organizaciji

Sprejem petih resolucij - Poročilo Nemca Hallsteina o vzhodnonemških beguncih

STRASBURG 7. — Danes se je nadaljevalo zasedanje sveta ministra Evropskega sveta. Seja se je pričela ob 10.45 in se končala ob 13. Na njej so sprejeli pet resolucij, ki se nanašajo na prvo točko sporeda: «Vloga Evropskega sveta v novi evropski organizaciji».

Prve tri resolucije poudarjajo važnost, ki jo ministrski svet posveča povezavi med Evropskim svetom in Evropsko skupnostjo, kakor tudi povezavi Evropskega sveta z Evropsko skupnostjo za premog in jeklo (OEEC).

Četrta resolucija pravi, da je svet ministrov pripravljen skleniti z evropskimi državami, ki niso članice Evropskega sveta in ki želijo sodelovati v nekaterih delavnostih Evropskega sveta, sporazume, ki bi določili način za tako sodelovanje. V peti resoluciji pa odbor zahteva proučitev akcijskega programa po delegatih ministrov.

Na dopoldanski seji je državni tajnik za zunanje zadeve Zahodne Nemčije Hallstein načel vprašanje beguncev v Berlinu. Dejal je, da je v januarju pribežalo v Zahodno Nemčijo 20.000 beguncev, v februarju 25.000 in v marcu 40.000.

Svet ministrov je odložil za nedoločen čas podpis konvencij protokolov o socialnem skrbstvu enakovrednosti diplom za vstop na univerze in formalnosti glede zahtev po patentih. Do tega je prišlo zaradi nasprotovanja nemške delegacije.

Na seji je generalni tajnik Evropskega sveta prečital pismo, s katerim avstrijska vlada zahteva sodelovanje v nekaterih delavnostih Evropskega sveta. Zahtevo so z zadovoljstvom sprejeli. Svet ministrov je nato sprejel Vzhodno Nemčijo v mešani odbor, v katerem so že predstavniki Danske, Francije, Italije in Velike Britanije.

WASHINGTON, 7. — Glasnik državnega departmaja je dejal, da še vedno proučujejo načrte letala in letalonosilke na reakcijski pogon. Izognil pa se je podrobnostim, niti ni hotel komentirati vesti, da so načrte opustili.

ŠPORTNI DNEVNIK

PRED TEKMO JUGOSLAVIJA-GRČIJA

V BEOGRADU ZADOVOLJNI s predvčerajšnjim treningom

V golu bo verjetno Beara, ki se zaradi tekme v Splitu ni mogel udeležiti treninga

BEOGRAD, 7. — Sekretar komisije za sestavo jugoslovanske nogometne reprezentance je bil zadovoljen z včerajšnjo trening-tekmo. Izjavil je, da mu sestava reprezentance ne bo delala večjih preglavic. Odprto pa je predvsem vprašanje levega branilca. V golu bo skoraj gotovo igral Beara, ki ga včeraj še ni bilo v Beogradu, ker je nastopil v tekmi proti «Schalke 04» v Splitu in je prispel v Beograd šele danes. Branilski par pa bosta tvorila verjetno Belin kot desni in Stanković kot levi branilec. Krilska vrsta Čajkovski - Horvat - Boškov nima konkurence. Napad bo najbrž nastopil v postavi Rajkov, Mitić, Matošić, Vukas, Zebec. Zlasti se zdi, da je vprašanje srednjega napadalca zadovoljivo rešeno. Čeprav je namreč na včerajšnjem treningu Matošić igral samo en del tekme, je vendar zabil štiri gole. Pa tudi drugi v navedenem napadu so zadovoljili.

Doslej sta Jugoslavija in Grčija igrali 6 medsebojnih tekem; Jugoslavija je zmagala štirikrat, Grčija pa dvakrat.

Kazen za nogometaša Čonča in funkcionarje Dinama je sodišče za zaščito amaterizma pri Zvezi športov Jugoslavije razveljavilo. Čonč ima takojšnjo pravico nastopa na prvenstvenih tekmah.

* * *

Igralec Dinama Cimermančič je prestopil v Lokomotivo.

* * *

PARIZ, 7. — V Parc des Princes je v nočni tekmi angleško moštvo Preston premagalo Stade Francais z 2:0 (0:0).

GORIŠKE SPORTNE VESTI

Pred koncem pokrajinskega kvalifikacijskega tekmovanja

Pokrajinsko kvalifikacijsko prvenstveno tekmovanje se naglo bliža k svojemu koncu. To nedeljo se bosta odigrali le dve zaostali tekmi: Sanvitese - Sacilese in Tolmezzo - San Gottardo. Čez osem dni pa se bo odigralo zadnje kolo prvenstva. Pravzaprav je prvenstvo v neki meri že zaključeno, saj je že določen prvak in določena so tudi moštva, ki bodo morala v nižjo kategorijo. Prvak bo Sacilese, ki mu je v dolgem tekmovanju uspelo priti v finalno tekmovanje za vstop v IV. ligo. Na koncu lestvice pa je bil položaj nejasen do te nedelje. Sedaj pa je že vse gotovo. Nazadovali bodo Cordenons, Casarsa, Sanvitese in Moša. Slednja je celo drugo polovico prvenstvenega tekmovanja zasedala zadnje mesto v lestvici, to je isto mesto, na katerem je bila toliko časa Juventina. Čudimo se temu moštvu, ki je bilo v začetku prvenstva še precej pozitivno.

Zadovoljila pa nas je Juventina, ki je v drugi polovici prvenstva dobila kar osem tekem, ter se tako z zadnjega mesta v lestvici povzpela v sredino lestvice.

V zadnjem kolu prvenstva torej ne bo več odločilnih tekem. Kvečjemu bomo sledili borbi za utrditev mesta pomeznih moštev.

Lestvica je sedaj naslednja: Sacilese (45), Čedad (40), Itala (35), Spilimbergo (35), Latisana (33), Krmin (32), Zagraj (29), Tolmezzo (28), JUVENTINA (28), San Gottardo (27), Pro Romans (25), Slovrenc (25), Cordenons (22), Casarsa (21), Sanvitese (20), Moša (15).

Uspeh Slovencev na prvomajski dirki

Na tradicionalni kolesarski dirki «1. maj», ki je bila razdeljena v etapi Beograd - Novi Sad - Beograd (137 km) in Beograd - Mladenovac - vrh Avale - Beograd (129 km), je zmagal v skupnem plasmaju Dragiša Ješič (Bgd.). 266 km dolgo progo je prevozil v 7;13:01 ure. Le sekundo slabši čas je dosegel Vidali (Odred). Med soudeleženci jih je privozilo na cilj le 34. Zvrstili so se takole: Grajzer (Odred) 7;13:13 Poredski (Zgb.) 7;13:43, Metelko (Zgb.) 7;17:12, Varga (Novi Sad) 7;18:04, Blažun (Ilirija Lj.) 7;18:44 itd.

Na prvi etapi (Beograd - Novi Sad - Beograd) je zmagal Slovenec Miro Grajzer, ki je prevozil progo v 3:46:00. Za njim so se plasirali Poredski, Metelko, Svetina (Mrb.), Petrovič (Bgd.). Vidali (Lj.) itd. V drugi etapi (Beograd - Mladenovac - Avala - Beograd) je prvi vozil skozi cilj Vidali v 3;25:58 ure pred Petrovskim (Skoplje), Ješičem (Bgd.) itd.

* * *

Kolesarska zveza Jugoslavije je določila naslednje dirkače, iz katerih bo sestavljena državna reprezentanca za meddržavni dvoboj z Avstrijo: Petrovič, Poredski, Grajzer, Vidali, Metelko, Stanko. Osrečki, Boškovič, Varga, Petrovski, Bulatovič, Ročič, Panič, Zorič, Mičič, Branko Bat, Milivoj Bat, Bzik.

MERAN, 7. — Na tekmovanju med italijanskimi univerzami je košaršarsko moštvo univerze Trsta premagalo moštvo univerze Messine s 47:32.

Nobelovo nagrado Mednarod. olimpijskemu odboru?

DUNAJ, 7. — Avstrijski olimpijski odbor je prosil dunajsko zvezno vlado, naj podpre finsko-švedski predlog za podelitev Nobelove nagrade za mir 1953 Mednarodnemu olimpijskemu odboru.

Koblet v prvi etapi po retoromanski Švici

PORRENTRUY, 7. — V prvi etapi dirke po retoromanski Švici je zmagal Hugo Koblet (Švica), prevozil je 239 km v 6 urah 59'4". Ostali so zaostali naslednja mesta: 2. Kubler (Sv.), 3. Kamber (Sv.), 4. Corrieri (It.), 5. Schaer (Sv.), 6. Bartali (It.), 7. Born (Sv.), 8. Keteeler (Belg.), 9. Zampini (It.), 10. Pianezzi (It.), 11. Pasotti. Do 28. imajo vsi čas Kobleta.

* * *

MILAN, 7. — Za «Dirko po Italiji» so se prijavila naslednja tri moštva: WELTER, ki ga sestavljajo: Bonini, Clerici, Alfo Ferrari, Martini, Pasotti, Pellegrini, Serena; BOTTECCHIA: Fornara, Conte, Franchi, Negri, Olmi, Roma, Zullini; LEVRIERI: Zampini, De Santi, Grosso, Pettinati, Crespi, Lorenzotti, Casola.

RIM, 7. — Na mednarodnem teniškem prvenstvu Italije sta v igri dvojic Vieira in Bertzen (Brazil. in ZDA) premagala jugoslovansko dvojico Laszlo - Nikolič 6:2, 6:4, 6:4. R. Del Bello in Bellardinelli sta premagala Legenstleina in Falquista (Jug. - Sved.) 7:5, 6:2, 8:6. Mešana dvojica Brozič (Avstr. in jug. emigr.) sta premagala ameriško dvojico Gray - Fox 6:2, 3:6, 6:1.

ŠAH

Gligorič in Trifunovič vodita v Rio de Janeiru

Na mednarodnem šahovskem turnirju v Rio de Janeiru sta po III. kolu v vodstvu Jugoslovana Gligorič in Trifunović. Ki sta doslej vse partije odločila v svojo korist. Gligorič je v tem kolu imel za nasprotnika Cruza. Trifunovič pa Tavaressa. Prekinjeni partiji iz prejšnjih kol sta jugoslovanska velemojstra prav tako dobila. Gligorič je premagal Vasconcelosa, Trifunović pa španskega prvaka Medino.

Po časopisnih vesteh udeleženca Gligoriča in Trifunovića na meddržavnem dvoboju Jugoslavije z Nemčijo od 24. do 26. maja v Rastattu ni zagotovljena, ker baje ne dobita prostora v letalu, da bi pravočasno prispela.

* * *

Kombinirano moštvo Beograda, ki so ga sestavljali šahisti Partizana in Slavije, je v Milanu premagalo milansko mestno šahovsko reprezentanco z 8 : 4.

Angleži na poti v Južno Ameriko

Odpotovalo je 18 nogometašev, med katerimi pa ni Matthewsa

LONDON, 7. — Z letalom je danes odpotovala angleška nogometna reprezentanca na južnoameriško turnejo. Nastopila bo proti Argentini, Urugvaju, Čilu, na povratku pa še proti ZDA v New Yorku.

V skupini je 18 igralcev: vratarja Merrick in Ditchburn, branilci Ramsey, Eckersley in Garret, krilci Wright, Barrass, Dickenson, Johnston in Barlow, napadalci Finney, Broadis, Lofthouse, Redfern Froggatt, Jack Froggatt, Taylor, Bentley in Berry. Kot se vidi, Matthews ni odpotoval, čeprav se je govorilo, da so sestavljavci reprezentance popustili javnemu mnenju, ki je želelo 38-letnega Matthewsa po njegovi odlični igri proti Boltonu videti v reprezentanci. Dne 14. maja bodo Angleži nastopili proti izbranemu moštvu Buenos Airesa, 17. maja pa proti Argentini. Naslednje tekme deljo bodo v Santiagu in s čilsko reprezentanco, 21. maja pa v Montevideu proti Urugvaju. Nato bodo odpotovali v New York, kjer bodo 7. junija nastopili proti ZDA. (Na tem movanju za svetovno prvenstvo leta 1950 so ZDA premagale Anglijo z 1:0).

Po tekmi Blackpool - Bolton, ki jo je prvi odločil v svojo korist in s tem osvojil angleški pokal, čestita angleška kraljica Elizabeta igralcu Matthewsu, ki se je na tekmi posebno odlikoval, ter mu izroča priborjeno nagrado.

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO — UREDNIŠTVO: ULICA MONTECCHI št. 6 III. nad. — Telefon številka 93-808 in 94-638. — Poštni predal 502. — UPRAVA: ULICA SV. FRANCISKA št. 20 — Telefonska številka 73-38 — OGLASI: od 8. do 12.30 in od 15 - 18 — Tel. 73-38 — Cene oglasov: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca trgovski 60, finančno upravni 100, osmrtnice 90 lir — Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 25.- din. — Tiska Tiskarski zavod ZTT — Podružn. Gorica Ul. S. Pellico 1-II. Tel. 33-82 — Rokopisi se ne vračajo.

NAROČNINA: Cona A: mesečna 350, četrtletna 900, polletna 1700, celoletna 3200 lir. Fed. ljud. repub. Jugoslavija: Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun za STO ZVU Založništvo tržaškega tiska Trst 11.5374 — Za Jugoslavijo: Agencija demokratičnega inozemskega tiska Ljubljana Trg revolucije 19 tel. 20-009 tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 606 - T - 892 — Izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ. - Trst.